

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

MORGONBRIS

TIDNING FÖR DEN SOCIALDEMOKRATISKA KVINNORÖRELSEN.

Utgiven av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

24:e årg. 1928.

Nr 4. April.

Pris 25 öre

Komplicerade problem.

Ofta hör man uttryckt att livet blivit allt mer komplicerat. Helt visst är detta också en sanning som gör sig gällande på livets olika områden. Det blir säkerligen inte heller mindre komplicerat inom den närmaste framtiden. Många problem få vi oss förelagda som fordra

av den luft som håller sig där. Rösterna ha länge höjts för sund sexualupplysning, särskilt för de unga och vi veta även att sådan gives, men ack — ännu i så liten omfattning. Man är heller icke fullt ense om hur sådan skall givas. Det är ett ytterst ömtåligt och svårlost pro-

De sociala och ekonomiska faktorerna spela ofta in. Fattigdomen öppnar inte dörrarna till kunskapens och vederhäftighetens boningar. I den får mera okunnigheten och många gånger råheten spela sin ödesdigra roll.

För dagen brottas vi också med de

Professor Hjalmar Forssner.

Med. d:r Alma Sundquist.

Professor Alfred Petré.

sin lösning och livet självt synes icke förenkla dem utan snarare tvärtom. Med samhällenas utveckling och de större kraven på tillvaron för med sig nya och för oanade möjligheter både att leva livet mera värdigt — men också även motsatsen.

De sexuella problemen hava icke minst trätt fram och visat världen sitt verkliga jag. Det går icke längre att hålla dem undan sanningens ljus. I mörker och skugga ha de alltför länge fått dväljas och näras

blem, men ett som vi icke få dröja med att söka få löst. På de unga ställas fordringar att kunna skilja på gott och ont i detta avseende. Komma de på villovägar äro vi ganska hårda i våra omdömen och vilja icke erkänna att på sexuallivets område äro de i stor utsträckning överlämnade åt allt annat än samvetsömma människors meddelelser.

Men det är icke enbart härigenom som tillvaron på detta område blir förvirrad och komplicerad för många.

stora frågor, som beröra de medicinska, hygieniska och sociala problemen på släktlivets område.

Den stora allmänheten måste få dessa frågor sakrikt och vederhäftigt belysta, utan agitation och fraser.

Upplysningen måste komma från personligheter, som ha saktighetens hela tyngd över sina uttalanden.

Det möte, som den 12 mars anordnades av Soc.-dem. Kvinnoförbundet i Konserthusets stora sal i Stockholm måste betecknas som ett led i

en sådan upplysning. Här talade professor Hj. Forssner över fosterfördrivningsfrågan sedd ur medicinsk och social synpunkt, d:r Alma Sundquist över frågan om prevenlagen är ett hinder för sexuell upplysning, och professor Alfred Petrén om steriliseringsfrågan.

Det var sakkunskapen, ansvarigheten och humaniteten som här gjorde sig gällande, vilka äro de effektivaste vapen mot fraseradikalismen på detta område, men också den skarpaste vidräkningen med den benhårda obönhörligheten, att ändra lagar och främja åtgärder som stå i samklang med det allmänna rättsmedvetandet till individernas och släktets bästa.

Vi och många med oss äro dem varmt tacksamma för deras framträdande i dessa frågor.

S. V.

Agitationen.

Sedan redogörelsen för agitationen skrevs, har fru Anna Wallin avslutat sin turné i Västmanland. Hon rapporterar att alla möten, utan undantag, varit välordnade och lyckade. Ny klubb har bildats i Kungsör, vilken i starten erhöill 16 medlemmar.

Dessutom har på flera platser, där ej förut klubbar finnas, intresserade kvinnor lovat verka för klubbars bildande.

Innehållsförteckning:

Komplicerade problem, av S. V.
Kvinnorna och partiet.
Den nya lagen om moderskapsskydd i Tyskland, av S. V.
Motioner till partikongressen.
Från riksdagen.
Agitationen, av H. F—d.
På ferievistelse med ungdom. Ur The Labour Woman.
Socialdemokratiska kvinnornas organisationsformer, av S. V.
Vila och vår för mödrar.
Maxim Gorke, av S. V.
En tänkare för kvinnopublik, av Carl Esper.
"Ris-Johans" sista påsk, av Elin Petersson.
Josephine Butler, av Astrid Forssberg.
En arbeterskas ungdom. Följetong.
Notiser, från arbetsfältet m. m.

Kvinnorna och partiet.

I "Nya Samhället" skriver red. Mauritz Västberg med anledning av agitationen bland arbetarrörelsens kvinnor och kraven på bättre representation och organisation av partiets kvinnliga medlemmar bl. a. följande:

"Vi skola icke yttra oss om kvinnornas insatser i riksdagen — alla där äro ännu endast noviser, trots att de alla ha en lång bana bakom sig i parti- och samhällsarbetet — och vi uttrycka ingen mening om det för ögonblicket är önskvärt med en starkare uppsättning av kvinnor på detta avsnitt av det offentliga livet. Så mycket är säkert, att endast under förutsättning att kvinnorna själva med styrka framföra sina krav och i fri konkurrens med männen hävda sina företräden lära de ha möjlighet att placera sina kandidater. Detta faktum innebär lika mycket en appell till organisatorisk samling i klubbar och kommuner som en uppfordran till ökad samhällelig fostran och utbildning. Kvinnorna komma icke ifrån att partiet är det arbetsfält där de skola kunna föra fram sina intressen. Näralligande uppgifter i organisationen och i samhällsorganen vänta ock ännu på kvinnornas insatser och arbetsvilja. Kunna kvinnorna förbise och överhoppa detta grundläggande arbete för att utan vidare förmedling gripa efter de riksvårdande värven? Måste icke kvinnorna även här vandra samma väg som männen? Just för kvinnornas egen skull. Bejaka man den saken framstår då som så mycket nödvändigare och ofrånkomligare att kvinnorna beredas möjlighet till skolning och insikter på mera lokala områden.

Här vilja vi belysa det viktiga och ömtåliga ämnet endast med några klagörande frågor, ställda utifrån det nuvarande läget. Varför visa ej kvinnorna någon verklig aktivitet inom partiet, utan nöja sig med att sträva mera i skymundan? Hur många kvinnor äro med i kommunstyrelser och kommittéer, hur många komma med på en distriktskonferens eller partikongress? Man kan nästan räkna hela antalet på fingrarna. Varför detta? Större arbetarkommuner välja ofta massor av ombud till tidsningsstämmor och liknande årsmöten, men huru många av dessa äro kvinnor? Åter kunna vi räkna

dem på fingrarna. Orsaken härtill? Som husmödrar borde väl kvinnorna självskrivet ha representation i en kooperativ förenings styrelse, men försök att hitta någon kvinna där! Vad är anledningen? Och hur många kvinnor få plats i kommunala nämnder och i fullmäktige? En undersökning skall ge ett nedslående resultat. Varför? Frågorna måste framställas och besvaras. Är det männens fel eller kvinnornas fel? Sakna männen förtroende för kvinnorna eller äro dessa själva likgiltiga? Ha kvinnorna för små kunskaper och för litet intresse då det gäller samhällslivet? Eller äro kvinnorna i högre grad än männen inbördes rivaliserande och avundsjuka för att hjälpa fram varandra till olika uppdrag. Föredra icke kvinnorna placering av sina män framför utmärkelse för sitt eget kön? Innebär kvinnans mera isolerade ställning i hemmet en nackdel för mottagandet av offentliga uppdrag? Detta är några frågor. Desamma dölja viktiga problem som förtjäna undersökning och uppmärksamhet, både i männens krets och bland kvinnorna. Genom att taga en överblick av det rent lokala arbetsfältet och utnyttja egna personliga erfarenheter i olika organisationer skulle man vinna många värdefulla bidrag till ökad klarhet över frågorna. Syftet måste vara att frigöra kvinnokraften genom att få kvinnorna med som aktiva, kunniga och dugliga element i partiet och samhällsarbetet."

Dessa frågor äro visserligen icke lika angenäma som uppriktiga. De kunna kanske även anses nyttiga och fylla säkerligen en mission om de bliva diskuterade.

I varje fall bliva de allt mer aktuella — och vi vinna ingenting att gå "udenom" dem.

På partikongressen

kommer kvinnornas organisationsfråga upp till diskussion i hela dess vidd. De kvinnliga representanterna i partistyrelsen ha därför inte velat binda sig i reservation för någon riktning. Det är att hoppas att kvinnorna äro vakna och intresserade för val av ombud till kongressen, så att vi få många kvinnor till den som kunna hävda deras ställning inom partiet.

Den nya lagen om moderskaps- skydd i Tyskland.

Tyskland är det första land bland de storindustriella länderna, som gått in för ratificering av Washingtonkonventionen angående moderskapskydd, trots att det ej var med på Washingtonkonferensen 1919. Tyskland var, som vi veta, då icke upptaget i Nationernas förbund, utan stod utanför detta. Det har stått strid i den tyska riksdagen om denna utvidgning av lagen om skydd för blivande mödrar. Inom parentes kan nämnas, att Tyskland sedan 50 år tillbaka haft en lag om moderskapskydd. Det torde i stor utsträckning vara den soc.-dem. riksdagsfraktionens förtjänst att den fått sin nuvarande gestaltning.

Den är dock mycket vag ifråga om understöd, vilket även de tyska kvinnorna äro medvetna om. Gert-rud Hanna manar också kvinnorna att bättre sluta upp i sjuk-kassorna och begagna sin valrätt vid val av råd och utskott, som hava inflytande på tillämpningen.

Lagen omfattar nämligen de kvinnliga arbetare, som falla under sjukförsäkringsplikten.

Tiden för vila från arbetet beräknas omfatta sex veckor före och sex veckor efter nedkomsten, men kan utsträckas till inalles aderton veckors arbetsvila. Under den tid modern åtnjuter ledighet står platsen öppen och arbetsgivaren kan ej avskeda henne.

Ledigheten beviljas efter av läkaren utfärdad intyg om den ungefärliga tiden för nedkomsten och beräknas understödet utgå för tiden sex veckor före och sex veckor efter denna. Arbeterskan äger dock rätt att stå kvar i arbetet så länge hon

orkar och erhåller då understöd från fjärde veckan före nedkomsten.

Beloppens storlek varierar, beroende på tillskotten från det allmänna. I en del fall kan understödet utgå med fulla lönen, eller 75 proc. av den, men 50 proc. av grundlönen torde vara det belopp som mest tillämpas.

Ammande mödrar kunna även på egen begäran erhålla fritid för amning under en tid av sex månader, vilken tid i särskilda fall kan utsträckas med ytterligare sex månader. Denna fritid kan utgå med en halvtimme två gånger om dagen eller en timme en gång om dagen. En amningshjälp av omkring 25 öre pr dag kan erhållas, ävensom bidrag till barnbördshjälp med ett belopp av omkring 10—25 kronor.

Detta är i huvudsak vad den nya

tyska lagen om moderskapskydd bjuder de inom industrin arbetande kvinnorna.

Undantag från lagen äro gjorda för vissa arbeten, ävenså stipuleras att filialer till arbetsföretag som falla under lagen bliva undantagna, där det icke sysselsättes mer än tre arbetare, förut stipulerades att företag med mindre än 10 arbetare icke föllo under lagen. Dessutom har arbetsministern att utfärda bestämmelser huruvida de enskilda slagen av företag och sysselsättningar skola falla under den grupp som beröres av lagen eller ej.

De tyska arbetarkvinnorna äro säkerligen glada åt denna utvidgning av lagen om än de önskat den bättre.

S. V.

Helene Demuth.

När Wilhelm Liebknecht skrev ned sina minnen över Karl Marx, hans store lärare och vän, talade han med Marxs dotter, Laura Lafarque, om enskilda fall i Marx liv. Laura bad honom då ej glömma berättelsen om "vår trogna Helene".

Liebknecht mindes även Helene, liksom många andra som förtäljt om Marx privata förhållanden.

Han såg henne först i Marx familj, vid ungefär 27 års ålder, och beskriver henne som mycket sympatisk och intagande, om ej direkt skön. Hon gjorde starkt intryck och saknade ej beundrare. Hon stannade emellertid i Marx familj. Delande dess sorger och glädje, brister och tillfredsställelse. Hennes namn är också inristat på den Marxka familjegravstenen å High-gates kyrkogård i London.

Helene kom som hushållerska och ekonomisk sammanhållande kraft att spela betydelsefull roll i den Marxska familjen.

Karl Marx, som var så fruktad av det härskande Europa att han måste tillbringa hälften av sin tid i landsflykt, var toffel-

(Forts. å sid. 12.)

Diska ej

utan att ha *Gahns Maniol* hemma. *Maniol* är oundgänglig för alla som få ha sina händer mycket i vatten. Ingnid händerna efter varje disk, tvätt eller dylikt med *Maniol* och Ni undviker att få hårda, spruckna och röda händer. *Gör din hand mjuk o. vacker, använd*

Excellent

torrchamponeringsmedel, gör håret rent, luftigt, vackert silkeslent.

Gahns

Upsala
KUNGL. HOVLIVERANTÖR

MORTALIN

betyder ögonblicklig död åt mal och ohyra samt deras ägg och larver.

MORTALIN

betyder ökad livslängd för kläder och pälsvärk.

HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG, Upsala

Motioner till partikongressen.

Då såväl motionerna som utlåtandena till partikongressen blivit utförligt refererade i partipressen och då vi hoppas att förbundets medlemmar tagit del därav, skola vi här endast uppehålla oss vid de motioner som komma under rubriken *Kvinnorna och partiet*. Vi göra detta också särskilt därför, att vid refererandet av dem i partipressen de blevo ganska summariskt behandlade. Vi ha då först Agnes Söderquists motion i vilken hemställes, att kongressen måtte besluta:

att kvinnoorganisationernas kostnader för organisations-, agitations- och upplysningsarbetet bland kvinnorna, helt måtte bestridas av partiets och partidistriktens medel.

I motiveringen säges, att alltför mycken energi måste under nuvarande förhållanden nedläggas på anskaffandet av medel till organisationernas arbete, och då bland partifolket endast en mening borde vara rådande ifråga om kvinnornas effektivare anslutning till partiet, så bör för bättre resultatets uppnående detta ekonomiska tryck lättas och kvinnokrafterna frigöras för det verkliga agitations- och upplysningsarbetet.

Nästa motion är insänd av Stockholms arbetarekommun i vilken hemställes:

att kongressen måtte besluta uppdraga riktlinjer för en mer energisk verksamhet bland kvinnorna, även därvid beaktande att kvinnorna likställas med männen i avseende på förtroendeuppdrag och befattningar inom partiet och dess företag.

Partiet bör allvarligare än vad hitintills skett, säges det bl. a. i motiveringen, förverkliga sina grundsatsar så att de krav som i många år framförts av kvinnorna, om lika upplysning och agitation blir förverkligat.

I teorien håller man dörren öppen för kvinnorna, säges det vidare, men i praktiken har man ännu icke allvarligen kommit till insikt om "att vi behöva kvinnorna med som verk samma medlemmar på alla poster inom partiet".

Det betraktas ännu som en nåd, om verkligen en duglig kvinna av manliga partivänner beredes säte och stämma inom de olika partiinstansernas styrelser eller annars i deras ledande arbete. Vi ha under en mångfald år förgäves anhållit om att arbetarepressen skall öppna sina spalter för kvinnornas intressen,

samt anställa sådana kvinnliga journalister inom arbetarörelsens organ, vilkas livskontakt och förstälse för de intressen, som arbetareklassens kvinnor måste föra fram, garanterar en riktig behandling i arbetarepressen.

Våra manliga partikamrater böra förstå att den jämlikhetsidé som socialismen innefattar för alla, män såväl som kvinnor, icke får försvanskas ute i det praktiska partiarbetet genom ett ensidigt utestängande av kvinnornas naturliga medbestämmande och representationsrätt i partiets inre och offentliga arbete. I motiveringen framhålles ytterligare nödvändigheten av att partiets jämlikhetsprincip föres ut till handling och omsättes i organisationsarbetet.

Motionen som följer är insänd av Norrahammars, Huskvarna arbetarekommuner, enskild genom Jönköpings arbetarekommun.

I denna föreslås att följande §§ och moment skulle få denna lydelse:

§ 7 mom. 1. Partistyrelsen, som väljes — — — kongress fattade beslut, bör äga rätt tillse att minst en kvinna blir vald som ombud till partikongressen. Partistyrelsen är — — — beslut.

§ 7 mom. 2. Partistyrelsen består av 23 medlemmar, därav minst en bör vara kvinna. Av dessa — — — förverkat.

§ 8 mom. 1. Verkställande utskottet består av 7 av partistyrelsens medlemmar, därav minst en bör vara kvinna. Det har — — — Stockholm.

Grundstadgar för partidistrikt.

§ 5 mom. 1. Distriktsstyrelse skall bestå av minst 7 utav distriktskongress valda ledamöter, därav minst en bör vara kvinna — — — utskott.

Grundstadgar för arbetarekommuner.

§ 3 mom. 2. 4:o. Val av minst 5 styrelseledamöter jämte 3 suppleanter, därav minst en bör vara kvinna.

Även i denna motion framhålles i motiveringen att kvinnornas anslutning till partiet är alldeles för ringa, och att det bör vara en hederssak att få kvinnorna intresserade för arbetet inom partiet och lära känna olika detaljer inom detsamma. Vidare pekas på att det inom vår svenska lagstiftning har blivit en allmän praxis och i lag stadgat, att t. ex. i fattigvårds-, barnavårds-, och flera andra styrelser och nämnder minst en av ledamöterna skall vara en kvinna.

Till svar på dessa motioner har partistyrelsen avgivit följande utlåtande:

Efter genomförandet av kvinnorörelsen finns det för vårt parti kanske ingen viktigare olöst organisatorisk uppgift än den, hur man skall kunna knyta kvinnorna fast till partiet. De väckta motionerna anvisa icke någon direkt framkomlig väg till lösning av detta problem.

Vad motion n:r 27 beträffar innebär dess yrkande strängt taget ingenting annat än att kvinnoklubbarna skola befrias från avgifter till kvinnodistrikt och förbund, för vars arbete partiet i stället skulle helt bestrida kostnaderna. Säkerligen skulle en sådan ordning medföra betydliga ekonomiska lättnader och innebära möjligheter för ökad anslutning från kvinnornas sida, varför vi anse att frågan om en sådan omläggning icke helt bör avvisas utan bli föremål för en noggrann prövning.

Motionerna n:ris 28 och 29 taga förnämligast sikte på att kvinnorna obligatoriskt skola beredas plats i styrelserna för partiets olika organisationer och likställas med männen i avseende på förtroendeuppdrag och befattningar. Detta är förvisso önskvärt. I den mån utestängande av kvinnor från styrelserna kan bero på ovilja mot samarbete med kvinnor bör denna ovilja målmedvetet fördrivas ur partiet. I ett demokratiskt parti måste emellertid val till partiets olika instanser ske under fri tävlan mellan alla medlemmar vare sig de äro män eller kvinnor. Föreskrifter att styrelserna skola sammansättas på visst sätt kunna därför icke av partistyrelsen anbefallas.

Vill man söka komma till rätta med problemet om kvinnornas anslutning måste man först försöka klarlägga de faktiska förhållandena. Därvid visar sig först och främst en avgörande skillnad mellan våra politiska organisationer i de smärre och de större samhällena. I de mindre samhällena äro arbetarekommunerna i regel byggda på enskild anslutning, i de större äro de antingen helt eller delvis byggda på kollektiv anslutning. Om partiet helt vore byggt på enskild anslutning skulle det enklaste vara att man och hustru finge gemensamt för hel kontingent tillhöra partiet och att ogifta kvinnor som nu finge inträda mot halv avgift. Denna lösning kan emellertid icke genomföras i ett parti, som är till så stor del som vårt byggt på kollektiv anslutning genom fackföreningar. Den skulle för de enskilt anslutnas hustrur betyda en förmån, som knappast kunde komma de kollektivt anslutnas hustrur till del. Den verkliga svårigheten ligger uppenbarligen däri att männen bliva kollektivt anslutna till partiet, medan däremot kvinnorna, i den mån de ej äro fackligt organiserade, måste vinnas för enskild anslutning — därvid anses anslutning genom kvinnoklubbar, socialde-

Från riksdagen.

Motion

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning i vad mån hos statens verk och myndigheter, personer äro på ett stadigvarande sätt sysselsatta med städnings- och rengöringsarbete, samt i vilka fall och under vilka förutsättningar dessa böra tillerkännas fast anställning eller åtminstone vissa skäliga med sådan anställning förbundna förmåner såsom rätt till sjukhjälp, semester och pension,

hade som tidigare refererats väckts av Agda Östlund i andra och Carl Lindhagen i första kammaren. Statsutskottet hade i sitt utlåtande avstyrkt bifall till motionen med den motiveringen att frågan redan var genom skrivelse remitterad till kungl. maj:t och utredning verkställd vid de centrala ämbetsverken.

Vid frågans behandling i kamrarna försvarade hr Lindhagen i första och fru Östlund i andra kammaren motionens yrkande.

Agda Östlund erinrade om att det nu var 15 år sedan första motionen i denna fråga framburits av hr Lindhagen, det var ju gott och väl

mokratiska föreningar och ungdomsklubbar såsom enskild anslutning.

Med partiets nuvarande organisationsformer synes största möjligheten till massanslutning från kvinnornas sida ligga i det intresse de socialdemokratiskt organiserade männen hysa för sina hustrurs och döttrars politiska organiserande. En ökad förståelse från de manliga partimedlemmarnas sida för det faktum att kvinnorna numera, i egenskap av fullmyndiga medborgare, ha samma skyldigheter och rättigheter som männen, skulle säkerligen vara det effektivaste medlet för större tillslutning från kvinnornas sida. Genom att påverka sina kvinnliga kamrater på arbetsplatsen och sina kvinnliga anhöriga i hemmen att ingå i partiet och deltaga i arbetet i mån av förmåga samt genom ett väl organiserat och målmedvetet agitations- och upplysningsarbete i övrigt skall det säkerligen vara möjligt att som partimedlemmar få kvinnorna med i det gemensamma arbetet för samhällets omdanande.

Ur partiets synpunkt är det icke av någon särskild vikt huruvida kvinnornas inträde sker genom direkt anslutning till arbetarekommunerna eller genom indirekt via kvinnoklubbar och socialdemokratiska föreningar.

Med åberopande av det anförda, hemställer partistyrelsen:

att motionerna nr:ris 27—29 måtte avslås av kongressen.

att nu en utredning åtminstone till någon del företagits, men det var ju inte någon glädje med att frågan under 10 långa år varit gömd och glömd hos kungl. maj:t, och konstaterade att efter de många medgivanden i motionens syfte som utskottet gjort var avslagsyrkandet inte vidare förkrossande.

Huvudorsaken till att denna fråga har ansetts så svårlöst har varit anställningsvillkoren. Städningens arbete är oftast lämnat på entreprenad till någon av personalen, som i sin tur anställer behövt antal städerskor, punkt och slut.

Att man också oftast tror att städerskorna inneha detta arbete som en bisyssla ansåg talarinnan var endast ett bekvämt sätt att komma ifrån hela saken och även, om inte heller motionärerna precis tänkt sig städerskorna som nya tjänstemannagrupper i staten, så bör i alla fall någon förmån och erkänsla kunna beredas den personal som sköter även det enkla arbetet, till alla andras nytta och trevnad.

Motionären påvisade också genom

Om ansiktet blir trött —

När helst Edert ansikte visar spår av trötthet giv det en närande, uppfriskande rengöring med Oxygenols Amaran Coldcream, samtidigt med en lätt massage.

Amarant Coldcream tränger djupt ned i porerna och avlägsnar fullständigt alla dessa föroreningar som åstadkomma rynkorna och ett i förtid åldrat utseende. Underlåt aldrig att, åtminstone varje afton innan Ni går och lägger Er, offra de tre minuter, som erfordras för denna rengöring och Ni behöver ej riskera att Edert ansikte ser gammalt ut i förtid.

Amarant Snöcream skyddar hyn under dagen mot damm, smuts och vådrets inverkan och den gör att pudret sitter kvar, om Ni använder sådant.

Amarant Cream

Tillv. A/B Oxygenol.

citat ur utlåtanden från riksdagens bankoutskott, då det gällt beredande av pension åt åldriga städerskor vid riksdagens verk, hurusom bankoutskottet upprepade gånger uttalat att "riksdagen vid flera tillfällen i princip erkänt det berättigade i att understöd lämnas" och frågade varför denna princip ansågs böra gälla endast riksdagens verk samt slutade sitt anförande med att försäkra att kungl. maj:ts åtgörande skulle komma att följas med det största intresse.

Det är fattiga människor det gäller, som skulle högt uppskatta om någon rätt blev tillerkänd även dem.

I abortfrågan

blev även i år livliga debatter i såväl första som andra kammaren. Första lagutskottet säger i sitt utlåtande att det hyser samma uppfattning som kom till uttryck i dess utlåtande i fjol och hemställer sålunda:

att riksdagen, i anledning av förevarande motion måtte i skrivelse till Kungl. maj:t anhålla, att Kungl. maj:t ville låta verkställa utredning, huruvida och under vilka förutsättningar avbrytande av havandeskap må lämnas straffritt, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Mot detta hade icke mindre än sju ledamöter reserverat sig. Debatten öppnades från motståndarehåll i bägge kamrarna och talet flödade ymnigt med svartmålningar av det svenska folkets öde, i fall utskottets hemställan bifölls. Från fröken Hesselgren i första, Agda Östlund och Nelly Thüring i andra, jämte flera ledamöter betonades, att vi måste komma ur den förvirring som nu är rådande på detta område. Varken moralen eller sedligheten vinner på deklamatoriska anföranden, utan här gäller det att reda upp problemen ur såväl medicinska som sociala synpunkter.

Motionen om att landstingsområdena skulle bli fattigvårdsdistrikt, som väcktes i andra kammaren av fruar Ekberg och Thüring, blev avslagen. Fru Ekberg motiverade sina synpunkter i ett längre anförande, däri hon särskilt betonade behovet av att skapa större hemortsrättsområden, ty de minsta kommunerna kunna ej ordna sin fattigvård på det sätt som fattigvårdslagen bjuder.

Från motståndarehåll framhölls svårigheterna att öka ut fattigvårdsdistrikten.

Vi återkomma till dessa frågor.

Agitationen.

Den av Kvinnoförbundet planerade agitationen är nu i full gång i en del distrikt och i andra äro turnéer ordnade, och komma att gå av stapeln under den närmaste tiden.

Från de påbörjade turnéerna inrapportera våra talarinnor att stort intresse förefinnes för agitationen, vilket visar sig i välarrangerade och välbesökta möten.

Fru Disa Västberg började den 26 februari i Skåne, där Osby, Hässle-

bo, Avesta, Hedemora, Vikmanshyttan, Borlänge, Vansbro, Malung, Mora, Oxberg, Älvdalen, Orsa, Sägmyra, Falun, Korsnäs, Smedjebacken och Grängesberg.

Från Dalarne fortsätter hon till Örebro län, där Kopparberg, Lindesberg, Frövi, Örebro, Almby, Kumla, Hallsberg, Åmmeberg, Hammar, Laxå, Hasselfors, Nysund, Degerfors, Karlsdal, Karlskoga, Nora, Grythytted och Hällefors komma att besökas.

Fru Martha Larsson börjar turné i Jönköpings län den 24 mars, varest resplanen upptager följande platser:

manland, där möten äro anordnade i Hallstahammar, Köping, Arboga, Surahammar, Kungsör, Fagersta, Norberg, Sala, Tillberga, Västerås och Skultuna.

Fru Agnes Söderquist reser i mitten av april till Skaraborgs län där ett tiotal platser komma att besökas.

Dessutom har man i Stockholms och Uppsala län anordnat enstaka möten vid vilka föredrag hållits av fru Olivia Nordgren och av våra kvinnliga talare som äro bosatta i Stockholm.

Ävenledes har i Halland, vilket distrikt på grund av att där nyligen

Martha Larsson.
Malmö.

Agnes Söderquist.
Västerås.

Disa Västberg.
Sundsvall.

Anna Wallin.
Falun.

holm, Hälsingborg, Åstorp, Höganäs, Klippan, Ljungbyhed, Tomelilla, Ystad, Skivarp, Trälleborg, Skurup, Landskrona, Anderslöv, Eslöv, Hörby, Åhus och Malmö skola besökas och när dessa rader komma under våra läsarinners ögon, så har hon även genomkorsat Blekinge, där turnén upptager följande platser: Sölvesborg, Sölve, Olovström, Siggarp, Stilleryd, Bräkne-Hoby, Nättraby, Hästö, Karlshamn, Svängsta och Stärmö.

Från sin resa i Skåne rapporterar hon att agitationen omfattats med livligt intresse av både kvinnoklubbar och arbetarekommuner, och att det bästa samarbete tycks vara rådande. Mötena äro också i regel välordnade och välbesökta.

Fru Malin Bennett började i Dalarne den 1 mars, och även hon sänder oss glada och fröjdefulla budskap. Även här tycks anordnarna göra sitt bästa för att genom festliga anordningar förhöja stämningen och locka folk till föredragen. Detta har också lyckats i de allra flesta fall, kulmen nåddes i Borlänge, där hon stötte samman med "de sjungande gesällerna", då man räknade en åhörareskara av 600.

Turnén i Dalarne omfattar Långshyttan, Stjärnsund, Horndal, Kryl-

Forserum, Huskvarna, Jönköping, Vetlanda, Nässjö, Gislaved, Hyltebruk, Mariannelund och Norrahammar.

Efter påsk kommer samma talarinna att tala på en tio platser i Kronobergs län. Där är dock resplanen, då detta skrives, icke definitivt fastställt.

Fru Anna Åberg har fått Jämtland på sin lott, där hon kommer att besöka Lillherrdal, Sveg, Gällö, Bräcke, Kälarna, Hammarstrand, Hissmofors, Mörsil, eventuellt Järpen, Nälden, Östersund, Ulriksfors och Hallviken.

Fru Anna Wallin härjar i Väst-

avslutats en längre agitationsturné, ej nu deltagar i agitationen, enstaka möten anordnats där fröken Signe Jacobsson hållit föredrag.

Det är att hoppas att agitationen även i fortsättningen kommer att omfattas med samma stora intresse som hittills, och att således allt göres för att stämmingsfulla och välbesökta möten må åstadkommas.

Även böra anordnarna se till att ej Morgonbris saknas vid något agitationsmöte.

H. F—d.

Malin Bennett.
Hudiksvall.

Morgonbris Majnummer

utkommer i slutet av april.

Blir agitatoriskt och omväxlande.
Kommissionärer rekvirera förhöjd
upplaga fortast möjligt.

— Pris 25 öre —

Rabattvillkor som vanligt.

På ferievistelse med ungdom.

Sommartankar i vintertid.

(Ur: The Labour Women.)

Många av mina läsare äro säkert ivriga att berätta om angenäma platser som de upptäckt. Så tänker jag med några rader här antyda litet om en dylik.

Vid Freusburg, en liten by ligande högt på en bergplåt vid Siegesdalen i Tyskland, står ett gammalt slott, eller en gammal borg om man så vill, ett ärevördigt fäste, men som nu formligen utsprider ungdomlig ande och frihet.

Den tyska ungdomen har nämligen gjort detsamma till ett ungdomshärbärge. Och vecka efter vecka komma och gå unga och även äldre här, för att njuta några dagars härligt friluftsliv. Under aug. månad förlidet år, när vi hade nöjet gästa Freusburg, var anordnat ett stort internationellt "läger". En "camping-vecka". Och sannerligen kunde man icke känna sig lycklig och belåten att man hamnade på denna plats några dagar.

En måndagskväll kommo vi, tre stycken engelska flickor, med våra ryggsäckar, klättrande upp för de branta stigarna, för att stanna en vecka i denna klosterborg.

När vi anlände passerade vi flera vitstrukna, timrade hus runt en stor gård. Längs ena sidan löpte en gammal slottsmur. En tornruin "höll vakt" i ena hörnet. Framför oss i fonden låg ett stort vitt hus, vilket innehöll sovrums, dagligrum och — butik. Till höger låg ett komplex, som jag bäst kan beskriva om jag liknar det vid en klosteranläggning. I dess övre våning voro stora sovsalar. Dess gård pryddes med många flaggor och fanor och på densamma trängdes män och kvinnor av alla åldrar och från flera olika nationer. Ord kan ej återge eller beskriva de hälsningar som bringades oss, som om vi varit gamla vänner till denna skara människor vid vår ankomst. Vad betydde det att man ej förstod språket, när man välkomnades av dessa solbrända ansikten och dessa hjärtliga handslag!

Efter att ha erlagt den bestämda avgiften, 18 kronor för en veckas kost och bostad pr person, och anvisats vår sovplats i en sal med omkring 30 andra flickor som logerare,

ledsagades vi till platsen där maten serverades. Det blev att klättra en mycket brant stig, vindande och hal, tills vi nådde det gamla "Häll". Här funno vi stora träbord och bänkar utanför ett stort kök. Vi räcktes våra tallrikar med vegetabilisk anrättning samt en kopp kaffe. Det var den första av de många muntra måltider vi här skulle njuta, med den härliga utsikten över skogklädda kullar och uppstickande tornspiror.

Dagarna och kvällarna voro fullt upptagna med tillställningar och diverse ting. Första kvällen fingo vi lyssna till en Beethoven-konsert, som gavs av våra tyska kamrater i Riddarsalen, som låg halvvägs emellan det stora komplexet och matplatsen.

Förrän man bott i ett sådant där gammalt slott kan man ej föreställa sig hur muntert och lustigt det förefaller. Dess ofantligt stora spisar, dess fönster, djupt in i de tjocka väggarna. De lysande dekoratiönerna, bjälkarna i taket, lyktorna, som hänga i valven, allt detta bildar en medeltida atmosfär som kommer fantasien att spela.

En eftermiddag gingo — nej, sprungo, dansade vi till Kirchen, den närmaste staden, för att se äkta folkdanser av en grupp tyska pojkar och jäntor. Vi förenade oss snart med dem för att försöka lära de magiska stegen och reglerna.

När vi så återvände till vårt stamlokal, väckte vi den sovande staden med vår sång. Men vi voro även hungriga och gingo därför till en bagare som hade konditori, samlades under hans sovrumsfönster och inföllo i korus: tjugufem hungriga människor stå utanför och vänta att ni skall komma ner och ge oss något till livs.

Och var säker, det dröjde ej länge om förrän han klätt på sig och kom ner.

Hur rumsterade vi ej i hans lilla kafé. Skiftade hans bord, stolar och blommor, spelade på hans piano, drucko hans mjölk och åto stora plåtar av hans kakor. Där stod han och log under det en efter en av hans husfolk så småningom stack in huvudet och gläntade i dörren. Sedan kom vandrigen tillbaka hem i natten. Över små bäckar och genom slingrande stigar i den mörka skogen drogo vi sjungande. Berusades av den goda mjölken, fullmånens sken och våra egna röster. Vad betydde det att det var långt över midnatt och att redan kl. 6.15 följande

skall Ni baka med!

MEN SE noga till att Ni får äkta Rumford — den röda burken med namnet Rumford stämplat å lock och etikett.

Då kan Ni vara trygg för att alltid få ett finare resultat även om receptet Ni bakar efter anger annat märke av jäst- eller bakpulver.

Försök Rumford härnäst Ni bakar, men köp en burk redan i dag, så Ni har till hands

det hälsosamma enda äkta fosfatbakpulvret

RUMFORD

morgon männen stodo visslande under våra fönster för att få oss med till morgonbadet på en simtur? Vi voro ju vid Freusburg, ungdomens hem!

Emellertid blev veckan slut och vi äntrade den branta stigen för sista gången till vår friluftsmatsal. En suck undslapp oss över att så få hemma i England visste vad ett sådant här ferieliv betydde för den tyska ungdomen.

Ofta har jag vädjat till engelsk ungdom att på dess ferier draga ut och se hur deras kamrater ha det anorstädes. Nu, när jag sett skäggiga män och gråhåriga kvinnor, ungt gift folk och fästefolk, skolbarn och ungdom samlade och blandade i detta glada och stärkande friluftsliv, säger jag till alla, unga och gamla, res och se vad den tyska ungdomen har att bjuda. Ni få bli goda vänner med edra kamrater från andra länder och lära åtskilligt. Kostnaden kommer ni att finna mindre än den ofta blir på ferievistelse här hemma. Ni kommer även att finna, att det ej betyder något fast

Nils Kreuger: Gatubild från Högalid, Stockholm.

Socialdemokratiska kvinnornas organisationsformer.

Nu, då frågan om de svenska soc.-dem. kvinnornas organisationsform är aktuell, torde det ha sitt intresse att se på vilket sätt kvinnorna äro organiserade i andra länder. Vi ge här nedan några exempel härfpå, tagna ur den redogörelse, som Int. soc. kvinnornas sekretariat framlade vid kommitténs senaste sammanträde.

I organisatoriskt hänseende stå de finska soc.-dem. kvinnorna oss närmast. De ha kvinnoklubbar och förbund och utge en kvinnotidning, som påminner om Morgonbris. Till partiet äro anslutna 10,133 kvinnor. Av dessa tillhöra 2,137 kvinnoförbundet.

Danmarks soc.-dem. kvinnor äro direkt anslutna till de lokala partiorganisationerna. Endast i Köpenhamn finnes en soc.-dem. kvinnoklubb. De äga intet särskilt kvinnoorgan. Medlemsiffran är 46,479.

Organisationsförhållandena i Belgien skilja sig rätt väsentligt från andra länders. Här är den kollektiva anslutningsformen genomförd i större utsträckning än i något annat land. Den totala siffran av

man ej kan språket. (Jag kunde ej ett enda ord första gången jag reste ut.) Ni skola få räkka händerna till det godaste folk i världen, och komma tillbaka vetande att ni ej stå allena i edra ansträngningar för — inga mera krig.

Winifred Spink.

till partiet anslutna kvinnor är 157,380, men fördelar sig på tre olika grupper, såsom den politiska gruppen med 20,000 medlemmar, sjukkasgruppen med 77,380 medlemmar och fackföreningarna med 60,000 medlemmar.

Kvinnorna stå organiserade tillsammans med männen i de politiska föreningarna, men bilda kvinnosektioner för det särskilda bildnings- och propagandarbetet bland dem. Ledningen av arbetet handhaves av en rikskommitté, men dessutom finnes distriktskommittéer och kretskommittéer. Två kvinnotidningar utgivas, den ena på franska och den andra på flamländska språket.

Inom partiföreningarna i Tyskland bilda kvinnorna sektioner, vilka f. n. uppgå till ett antal av 1,462. Arbetet ledes av en kvinnorikskommitté. Såväl kvinnliga distrikts som kretskommittéer finnas, som det åligger att verksamt bidra med bildnings- och propagandarbetet. 165,492 kvinnor tillhöra det tyska partiet. Två tidningar utgivas. Ett informationsblad för de kvinnliga funktionärerna och en tidning för den breda massan av kvinnor, som icke äro politiskt organiserade, utgives. Denna är mycket litet politiskt betonat, utan synes mera vara ett allmänt upplysande organ och för förströelseläsning.

I österrike äro organisationerna gemensamma för män och kvinnor, men på varje plats bildas en kommitté av kvinnor, som leda agitations- och bildningsar-

betet bland kvinnorna. Dessutom finnes krets- och distriktskommittéer. Från Kvinnorikskommittén, som har sitt säte i Wien, utgår informationer för propagandarbetet över hela landet. 190,000 kvinnor tillhöra partiet. Två kvinnotidningar utgivas, en för de politiskt organiserade och en som propagandablad för värvandet av medlemmar.

I England bliva kvinnorna medlemmar av arbetarepartiet genom anslutning till valkretsens partiorganisation. Dessa till kretsorganisationerna individuellt anslutna kvinnorna bilda kvinnosektioner. Deras antal är 1,729. Arbetet bedrivs genom 30 centralkommittéer, 36 distriktsorganisationer och 53 råd. Ledningen för organisations- och upplysningsverksamheten handhaves av en särskild avdelning inom partiledningen med en kvinnlig sekreterare och biträdande personal. Dessutom äro engagerade nio kvinnliga organisatörer, som arbeta var och en inom sitt distrikt. I redogörelsen säges dessutom, att inte alla kvinnor ansluta sig till kvinnosektionen utan till den grupp, till vilken både män och kvinnor ansluta sig. Det är huvudsakligast på mindre platser, där det är svårt efter ledande krafter och samlingslokaler, som de blandade organisationerna arbeta. Vårt mål är dock, säger huvudledningen, att överallt söka bilda särskilda kvinnogrupper, ty vi vilja ha dem till aktiva medlemmar. En kvinnotidning utgives, som utkommer en gång i månaden.

I Holland har partiet 200 kvinnoklubbar och kvinnliga agitationskommittéer. Dessa äro direkt anslutna till partiet, som har en kvinnlig sekreterare anställd för arbetet bland kvinnorna. En kvinnotidning utgives, som utkommer två gånger i månaden.

I den redogörelse, som vi hämtat dessa uppgifter ur, finnes ännu flera, men de ansluta sig i ena eller andra fallet till de former vi här infört.

Vi finna däraf att kvinnoklubbar i den svenska formen finnes ej mer än i Finland och Holland och förbund ej mer än i Finland. Vad man bör tillägga är, att överallt, där organisationen har någon omfattning, så finns det särskild arbetskraft som arbetar bland kvinnorna. Inom deras organisationer är det icke tal om att kvinnorna själva skola på extra sätt beskattas för uppehållande av dessa krafter, utan är det partierna, som bisträcka på olika sätt med ekonomin.

En annan sak är om någon av dessa former passa oss. Om vi äro mera självständigt betonade och icke vilja föra vårt arbete i partiledningens omedelbara närhet, ävensom att vi ute i bygderna vilja ha våra klubbar och arbeta oberoende av arbetarekommunernas ekonomiska bidrag.

S. V.

Nils Kreuger: Mor och dotter.

Vila och vård för mödrar.

Medan vi här i Sverige hålla på och utreda frågan om skydd och hjälp till mödrar och barn så hinna andra länder lagstifta och praktisera dessa spörsmål och företaga förbättringar. Vi se på annat ställe i tidningen att Tyskland nu gått in för Washingtonkonventionen ifråga om moderskapsunderstöd, men också att detta icke är en ny lag utan påbyggnad av en lag, som infördes redan 1878. Säkerligen är förhållandet lika i flera länder.

Det kan därför vara mycket förklarligt om de svenska kvinnorna börja bli otåliga över att ständigt bli hänvisade till utredningar och undersökningar. Hur många skäl framfördes icke mot den partiella lösning av frågan om moderskapsunderstöd, som låg i Kungl. Maj:ts proposition n:r 112 år 1926. Vi veta ju också att resultatet blev att varken kvinnorna inom industrin fick sitt krav på rättvisa uppfyllt eller att någon allmän moderskapsförsäkring blev införd, utan hela ärendet blev hänvisat till utredning. En utredningskommitté blev även tillsatt 1926, men fick ganska snart avbryta sitt arbete för att först i slutet av 1927 åter upptaga detsamma.

Denna kommitté har att utreda frågan på fem punkter, nämligen om behovsprincipen helt eller delvis bör tillämpas, om regressrätt mot

barnfadern bör införas, huruvida inskränkning kan göras i de uti arbetarskyddslagen stipulerade åtta veckornas avstängning från arbete, i vilken uträkning kommunerna böra lämna bidrag till understödsverksamheten samt i vad mån sjuk-kassornas medverkan kan vinnas.

Varför icke de socialdemokratiska kvinnorna avvaktade resultatet av denna utredning, utan motionerade om moderskapsunderstöd för kvinnor inom industrin, beror av flera orsaker. Det torde vara väl känt, att det föreligger ett åtta veckors arbetsförbud för dem två veckor före barnsörden och sex veckor efter, varigenom arbetsförtjänsten förloras.

Helt naturligt ställer man sig då på den ståndpunkten, som Kungl. Maj:t gjorde 1926, att här ha vi att uppfylla, att ett krav från samhällets sida blir kompenserat. Att i samhällets eget intresse förbjuda en kvinna att arbeta under viss tid, utan att ekonomiskt säkerställa henne, kan naturligtvis icke föra det goda med sig, som arbetsförbudet äsyftar. Vi ha också utgått ifrån att moderskapsunderstöd åt dessa kvinnor, strängt taget, icke behöva beröras av utredningen. Varken behovsprincipen eller frågan om förkortningen av barnsängsvilan behöver, enligt vårt förmenande utredas, utan här

har samhället att säkerställa den kvinnliga arbetaren mot ekonomisk misär som äventyrar nyttan av arbetsvilan. Därför var det också som motionärerna gingo på samma linje som Kungl. Maj:t 1926 och upptog det i prop. framlagda lagförslaget. Utskottet (andra lagutskottets utl. n:r 5, 1928) hänvisar naturligtvis till utredningen. Under debatten i riksdagen framhölls de här berörda synpunkterna och att det inte var en dag för tidigt om denna fråga nu löstes och ett gammalt rättfärdighetskrav blev uppfyllt.

Då det var utsiktslöst att mot ett enhälligt utskott få motionen bifallen av riksdagen stod inte något annat till buds än uttalande om, att man hoppades utredningen snarast skulle fullbordas och de synpunkter och önskemål som framförts i motionen och under debatten skulle beaktas. Vi äro också förhoppningsfulla att så verkligen sker och att industrins kvinnor vederfares rättvisa. Men vårt hopp sträcker sig även till önskan om, att vi snart få en effektiv moderskapsförsäkring för alla kvinnor inom de mindre löntagargrupperna.

S. V.

Broschyr i sexualproblemen.

Socialdemokratiska Kvinnoförbundets styrelse kommer snarast att i en broschyr utgiva de föredrag, som hölls i Konserthuset i Stockholm den 12 mars av professorerna Hjalmar Forssner och Alfred Petren samt doktor Alma Sundquist.

Mötet i fråga, som anordnats av styrelsen för Kvinnoförbundet, rönt en alldeles särskild livlig anslutning och berättigad uppmärksamhet. Fastän den största samlingslokal som står att erhålla förhyrts fingo stora massor återvända, utan att erhålla tillträde, då alla biljetter voro slutsålda i förväg.

Vi förvänta att alla våra avdelningar komma att föranstalta om massspridning av denna broschyr bland allmänheten, var på sin ort.

Priset har ännu ej kunnat fastställas men blir ej över 50 öre, sannolikt lägre.

Rekv. snarast för massspridning!

Maxim Gorki.

Den 27 mars fyllde en av vår tids märkesmän inom den europeiska litteraturen, Maxim Gorki, 60 år.

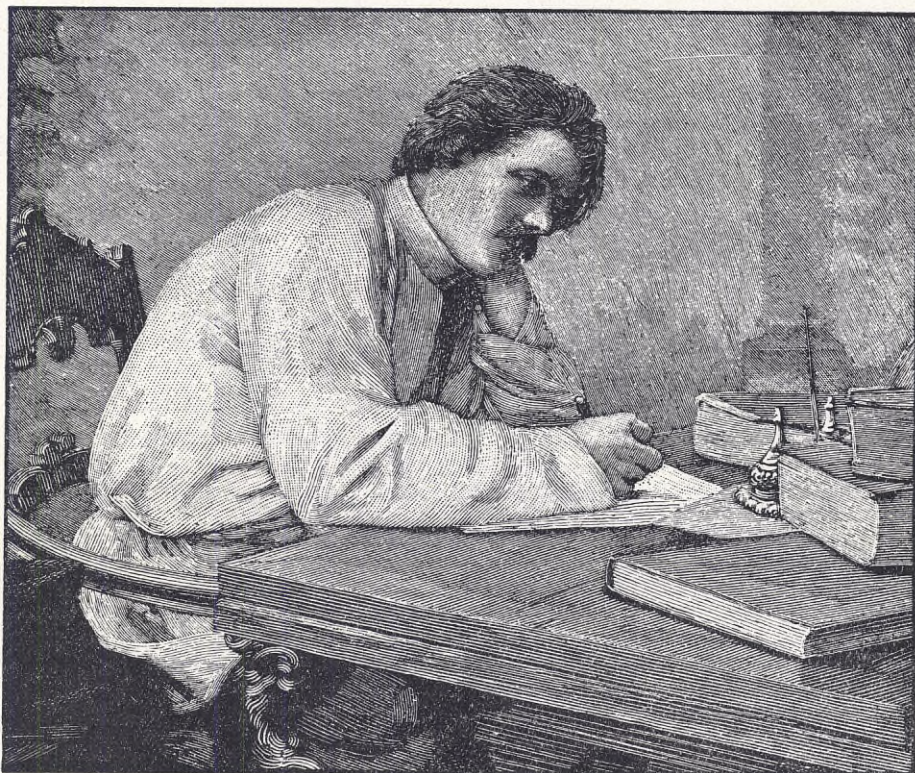
Han är visserligen i första hand de ryska arbetarnas speciella skildrare, men blir, som varje betydande personlighet inom litteraturens värld, på grund av sin allmänmänsklighet universell.

Som torde vara känt av de flesta, fick den unge Maxim Gorki, eller rättare Maxim Peschkow, som var hans verkliga namn, genomgå mycket av lidande och nöd under barnoms- och ungdomsåren. Sjukdom och olyckor hotade jämt och ständigt hans start i livet. Hans far dog tidigt i kolera och hans mor rycktes även bort snart efter.

I en onkels vård lärde den lille gossen snart att läsa och skriva. Lektören var Psaltaren! Men han fick även därstädes erfara det ryska proletariats sämre drag, dess råhet och laster av allehanda slag. Sannerligen ingen lämplig miljö för en spä, själsfin gosse att utvecklas uti.

Han kom till en skoaffär som springpojke och lärling och skulle samtidigt sköta drängsysslor i familjen, enligt brukligt skick. Lämnade snart detta mångsyssleri och slöt sig till lastdragarna efter Volgaflodens ständer och arbetarna i dess hamnar. Fann slutligen plats på ett fartyg å den stora floden, som kökspojke. Det var en lycklig slump. Kocken å denna båt försåg den unge gossen, vars läshåg han iakttog, med böcker och väckte ytterligare hans läslust genom sin handledning. Han fick glimtar från en ny värld genom böckerna. Hans sinne väcktes för det mångskiftande livets sällsamma och brokiga upplevelser och förhållanden, sorgliga eller glada. Han gjorde som många andra pojkar i samma belägenhet, slukade allt läsbart som föll honom i händerna.

Han bytte ofta sysselsättning. Han tycks ha varit händig och mångfrestande. Men det var väl också de specifikt ryska förhållandena som kunde möjliggöra denna mångsidighet. Ena dagen var han sysselsatt som tecknare i någon stad, andra som bärare, hamnarbetare eller vagabond på landsvägarna. Vi finna honom som korist på operan ena dagen, andra som medhjälpare i bageri o. s. v.

Maxim Gorki.

En gång i tröstlös övergivenhet sköt han sig en kula genom ena lungan. Reste ibland å godstågen från ena stationen till andra och tog tillfälligt arbete var han kunde finna, inom det vidsträckta jätteriket. Ibland var han järnvägsarbetare, träarbetare, industriarbetare inom skilda områden, stundom gatu- och gårdfarihandlande. Ingen brist på omväxling, och ändock ett enahanda, en proletärs ständiga kamp mot oblida förhållanden, samhälleliga som individuella.

Den unge vagabonden Maxim Peschkow gick emellertid med vakna sinnen och seende ögon sin väg genom det brokiga livet. De olika händelserna och personerna han mött gjorde djupt intryck i hans känsliga sinne. Han började göra små skriftliga anteckningar härom.

Snart finna vi små berättelser i tidskrifter av honom. Han valde då ett annat namn än sitt egentliga, en signatur: Den Bittre, som Gorki betyder på ryska.

Föga anade han väl då, att denna signatur skulle göra honom känd för en hel värld på några få år.

Under dessa dagar nämnes den forne ryske landsvägvagabonden och proletären med tillbörlig aktning som en stor människoskildrare och en man som försökt göra en betydande insats i framstegets tjänst och för sitt eget folks befriande och höjande.

Men som han var sedd av tsarismen som "en ej önskvärd person", som det heter på diplomatspråket och för att anföra ett milt uttryck, så är han nog i verkligheten föga bättre sedd av våra dagars ryska makthavare, trots bedyranden om motsatsen ibland.

Hans landsförvisning beror delvis på detta, men kanske mest på grund av hans sjukdom. Den tuberkulos han fått som arv. Hans andra fädernesland har därför måst bli det soliga Italien i stället för det kalla Ryssland.

Det är många arbeten som Maxim Gorki utgivit. En del finnas som känt överförda till vårt språk. I Berlin har man till förf:s sextioårsdag utgivit en samlad uppl. i tolv stora volymer av hans verk å tyska.

Man kan bäst beteckna hans verk genom anförande av vad förf. själv valt till underrubrik på ett par av sina arbeten. Nämligen å det berömda dramat Natthärbärgat: "Scener ur djupet", och å en av berättelsesamlingarna: Händelser och upplevelser. Ty alla hans böcker skildra scener från djupen i mänskliga livet, och äro antingen självupplevda eller grundade på berättelser av andras upplevelser i den ödesfyllda världen.

Huvuddelen av hans produktion förtäljer om proletärliv i det tsaristiska Ryssland. Det är gripande verklighetsskildringar av en förtro-

gen människa, som själv aktivt prövat det förtäljda. En man, som inte endast beskriver folket med dess laster, vanor och sätt att vara, utan som ser på dess goda, sunda kärna även, och vikt sitt liv för dess lyftande.

Gorki var den förste som i diktiska verk vågat behandla det ämne han valt efter så stora linjer och så sanningsfullt. Han trodde på sitt folk och dess förmåga av pånyttfödande. Han var övertygad att vägen förde till socialismen. Därför finna vi honom som outtröttlig kämpe bland det revolutionära Rysslands bästa söner och döttrar.

Maxim Gorki har genom sin konst förmått adla det rika stoffet han använt så, att det ej blivit enbart gripande och fångslande bilder, som hålla läsaren fången av intresse och medkänsla, utan förmår genom sin skaparanda dessutom ge befrielse och andlig lyftning åt en förstående läsekrets eller åt teaterns scenåskådare. V.

Nina Bang.

De engelska kvinnornas rösträttsfråga löses.

Den 8 mars hölls i Londons största samlingslokal ett jättemöte med representanter för kvinnosammanslutningar från hela landet för dryftandet av kvinnornas rösträttsfråga, varvid även premiärministern mr Baldwin talade.

Hans anförande formade sig till en storslagen förklaring för det berättigade i att kvinnorna bleve fullt jämställda med männen politiskt och kommunalt som likaberättigade medborgare. Han förklarade, att propositionen om allmän rösträtt för kvinnor på samma villkor som för män, d. v. s. från 21 års ålder, komme att framläggas i parlamentet den 12 mars. Vidare att all möjlig skyndsamhet skulle iakttagas för att lagen må träda i kraft snarast möjligt, så kvinnorna må kunna delta i nästa allmänna val, som troligen komma att äga rum först våren nästa år, såvitt intet oförutsett inträffar. Därmed är väl frågans genomförande säkerställt. Visserligen kommer den s. k. unghögern att yrka på frågans avgörande först efter valen, men parlamentet kommer nog ej att villfara denna önskan.

Premiärministern förklarade bl. a. att det ej fanns några grunder, varken ur rättvisan, logiken eller ända-

(Forts. å sid. 15.)

Just när tidningen går i press när oss meddelandet att Nina Bang gått ur tiden.

De två senaste åren har hennes annars så stora arbetsförmåga hämmats av sjukdom. Hon var vid sitt fränfälle 61 år.

Den danska arbetarrörelsen förlorar med henne sin främsta kvinnliga kraft. Det är av oss alla känt hur mycket hon betytt för arbetar-

nas frigörelsesträvanden i vårt södra grannland.

I Danmarks första arbetarregering innehade hon posten som kultusminister. Hon var därmed den första kvinna i världen som tjänstgjort som ministeriell departementschef.

Sverges arbetarkvinnor delta i den djupa saken efter en märkeskvinnas bortgång.

Kvinnorna i den stora kampen mellan kapital och arbete.

I den stora lockouten, som nu omfattar cirka 57,000 arbetare, äro många kvinnliga arbetare med, men det största antalet kvinnor som beröras av densamma äro kvinnorna i hemmen. Att de i dessa dagar ställas på hårda prov för att kunna hålla nöden och pessimismen borta är säkert. Dock vittnas enstämmigt om kvinnornas solidaritet och förståelse för striden.

Överallt råder lugn och tillförsikt, man vet vad som fordras av uthållighet för att ej förlora.

Ingen får svika. Ingen vill det heller, men påfrestningen kan dock vara större i en del fall. För dem som längst varit ute och har de största familjerna är ju givet att svårigheterna äro mest betungande.

Inom arbetarrörelsen är också

förståelsen för dessa realiteter tillfinnandes, varför insamlingar för extra bidrag till dem som mest äro i behov, alltid brukar äga rum. Så är även nu fallet. Soc.-dem. Kvinnoförbundet har också till Landsorganisationen överlämnat av insamlade medel 400 kr. till lockoutade familjer som längst varit ute i striden och ha många barn.

De av våra avdelningar som företa insamlingar och icke på orten verkställa utdelning, kunna sända beloppen till förbundsstyrelsen eller direkt till Landsorganisationen.

Här gäller att visa de stridande vår kamratliga solidaritet.

Låt ingen möda bli ospard då det gäller att få kvinnorna att möta upp vid agitationsmötena!

Helene Demuth.

(Forts. fr. sid. 3.)

hjälte under Helenes diktatur. Karl Marx var gift med en högättad adlig dam, Jenny v. Westfahl, dotter till ett riksråd. Hon fick följa sin man i landsflykt och dela hans lidanden och försakelser som hon gjorde med heroiskt mod och uppoffring. Hon var dock ofta sjuklig. Det var ingalunda en lätt sak att i detta hem, trots dess harmoniska samliv ha ansvar för den ekonomiska förvaltningen. Hemmet var alltid gästfritt öppet för besökande och politiska flyktingar.

Marx var oftast godmodig, tyckte efter slutat arbete om att leka med barnen. Man fann honom då ofta krypande på golvet, agerande ridhäst åt barnen, som sutto på ryggen och drogo "Mahr" i håret. Professorn kunde nog även ofta rasa ut och bli häftigt men Helene fruktade honom aldrig utan behärskade suveränt alla situationer.

Den trogna Helene kom redan som barn in i Westfahlska familjehemmet och uppväxte jämsides med dottern Jenny, Marx blivande hustru. När Jenny sedan blev gift med Karl Marx sade hennes mor: Jag skickar till dig det bästa jag har — Maria Helene.

Då man läser Liebknechts minnen över Marx inser man hur mycket Helene betydde för hemmet och för den store mannen. Hon var hemmets allt i allo. Hushållerska, kokerska, guvernant, sjuksköterska och då modern var sjuk — mor. Hon var också älskad av alla, ej minst av barnen liksom av de många flyktningarna som ofta gästade det Marxska hemmet.

Genom sin hjälpsamhet blev Karl Marx ofta satt i svåra ekonomiska förhållanden, stundom i ren misär. Det gällde då för Helene att beräkna vad som skulle kunna undvaras för att gå till pantbanken.

Hon tjänade emellertid hängivet den Marxka familjen till slutet. Under hennes tid i familjen dog först Marx dotter Jenny, sedan Marx själv och slutligen Marx hustru. Då de båda kvarlevande döttrarna Laura och Tussy gifte sig tog Friedrich Engels Marx bästa vän och medhjälpare, Helene, till sitt hem, varefter hon dog vid 67 års ålder. Avhållen och beundrad för sin livsgärning av alla som kände henne.

Helene omfattade djupt och hängivet den sak som Marx vigde sitt liv åt. Liksom sin husbonde och de övriga medlemmarna av familjen var hon trosvisst om socialismens större betingelser att ge det arbetande folket större rättvisa, liksom hon var en revolutionär mot dåtida för-

"Ris-Johans" sista påsk.

Av Elin Pettersson.

Nog hade han under årens lopp gjort skäl för namnet alltid. Han hade knogat, släpat och stått i — och alltid för en ringa penning. Och ändå hade han städse varit som en sol för sin omgivning. Vänlig mot jämnåriga och snäll mot barnen. De senare voro som små stjärnor, brukade han säga, ett lån från den himmel, vilken välvade sig hög och blå över hans fallfärdiga stuga. Gamle Johan ägde en rik fond av förnöjsamhet. Det var som öste han ur en källa som aldrig kunde tryta. Därför tyckte alla om honom och voro glada att se hans "lilla" person. Ty liten var han och år och släp böjde hans rygg mer och mer.

"Ni har det så tyst och ensamt", sade någon granne ibland.

Då såg han förvånad ut.

"Ensam", sade han efter. Jag är aldrig ensam. Sommaren har jag ju skogens alla fåglar, blommorna och bäcken — se bäcken, den sjunger en visa som ingen mer än jag förstår. En visa från min barndom. Den sjunger om en pojkarver som seglade med sin barkbåt mellan näckrosor och mossbelupna stenar! Som plockade bär och var lycklig!

Den visan är mig så kär och varje kväll under hela sommaren, sitter jag och hör den.

Och vintern har jag mina vita granar utanför stugan. De stå där som smyckade brudtärnor.

När isdroppen pryder grenarna, tycker jag mig se blåvita ädelstenar. —

Ja, så där kunde han tala. Ingen kunde tro att Ris-Johan hade så stor och djup blick för det sköna.

*

Påskan har åter kommit. Johan är på hemväg med sin kärra, i sällskap med en äldre granne, kallad "Bäck-August". I dag, påskafton, har affären gått bra. Tallris, palmer och björklöv, allt har gått åt. I Johans kärra ligger endast några kvastar.

— Nu skall det bli gott komma hem till gumman, säger August. Det var gråkallt i dag på torget.

— Inte frös jag, svarar Johan. Jag har min fårskinnsväst. På den biter inga vindar. Och i skorna har jag filtsulor.

hållanden och levde i landsflykt halva sitt liv i likhet med sin store husbonde.

Hilja Pärssinen.

— Visst ja. Men gumma har du ingen.
— Nej, Och det är jag också glad för. När min Anna föll ifrån var det precis lagom. För längre hade hon inte orkat. Och inte hade hon kunnat bära ensamheten som jag. Det så. Vägen är lång i dag — jag känner mig så underligt trött...
— — —

Ris-Johan har räknat sin torgkassa och lagt ned, eldat och kokat sig ett par påskägg. Från staden har han hem rökt kött, ost och mjukt bröd. Det smakade honom inte. Och inte smakar honom kaffet. Han släcker sin lampa och går till sängs. Det är så skönt att vila. Han domnar bort och tanken lämnar det nuvarande.

Vad är det han ser? — — — sin kära hustru, Anna, hon står där ju vitklädd, mitt i kammaren — — — han ser hennes svarta hår och månskenet glänser med sitt silver över hennes gestalt.

"Kom Johan" han fattar hennes händer och han känner hur stadigt hon lyfter honom upp mot sig. "Kom, det är slut med slit och släp och risplockning!"

Ack, vilken färd! Johan har aldrig kunnat tänka något så vackert. Det är som ett brudfölje. Vägen är strödd med palmer, fåglarna sjunga och bäcken spelar...

Den spelar som aldrig förr! Anna, Anna, jag behöver väl inte vända om — — — nej, nej hon håller sina armar fast om honom. När han vänder sig om nicka en mängd ängsblommor åt honom, som ville de säga:

"Vi äro med, alla dina vänner följa dig, gamle Johan..."

*

— Ensam levde han. Och ensam dog han! Jaså, Ris-Johan, det här blev din sista påsk.

Torpare Jönsson står vid sängen och bredvid står August och hans gumma.

— Han var så trött i går, berättar August:

Och Jönsson, som är en klartänt man, tillägger:

— Trött av arbete och umbäranden. Han var på sitt åttionde år. Och han behövde få sluta.

Han breder lakanet över hans ansikte. — Men bittert är det att dö så ensam. De gå ut och låsa stugan väl, tills allt hunnit ordnas.

Men därinne dröjer svaret. Det kretsar kring Ris-Johans läger. Och den gamles drag vittna om ett: en större och gladare påsk har aldrig timat i den lilla låga kammaren.

Josephine Butler.

Ett hundraårsminne.

Av Astrid Forsberg.

År 1828 föddes Josephine Butler, en av de största föregångskvinnorna i det sociala reformarbetet under det nittonde århundradet och en tapper soldat i kampen mot last och elände. Hennes far, John Grey of Dilston, var en framstående, socialt intresserad politiker, som bl. a. tog verksam del i kampen mot slavhandeln, en rörelse som i början av förra århundradet gick som en våg över hela den engelska världen. Fastän uppfostrad i ett aristokratiskt engelskt hem fick Josephine genom faderns verksamhet tidigt blicken öppen för sociala missförhållanden och det gick henne i blodet, att allt slags slaveri, av vad slag det än var, måste vara skamligt och förnedrande för människosläktet.

Det som emellertid förde Josephine Butler till hennes sociala verksamhet var en stor personlig sorg. År 1852 gifte sig Josephine Grey med en framstående engelsk prästman, Georg Butler. Makarna voro båda konstnärligt och litterärt intresserade och mycket lyckliga i sitt äktenskap. Vad som emellertid gjorde Josephine mest lycklig var kärleken till barnen. Makarna Butler hade tre söner och en dotter, Evangeline. Den lilla flickan var ett ovanligt vackert och livligt barn. Josephine Butler kom tillbaka från en resa en gång och hade varit borta från hemmet i tre veckor. Den lilla flickan var så ivrig att få hälsa sin mor välkommen hem, att hon böjde sig ned över trappverket från andra våningen och störtade plötsligt ned på det hårda marmorgolvet vid sin mors fötter. Efter flera timmars hård och svår dödskamp dog det lilla barnet i moderns armar. Mrs. Butler var som förlamad av sorg i flera månader efteråt. Hon levde, som hon själv säger, denna tid i dödsskuggans dal. Och när sorgen och smärtan blev henne för outhärdlig måste hon söka tröst, var den stod att finna. Det var då hon kom i beröring med de olyckliga kvinnor, som sedan vunno hennes moderskärlek.

Josephine hade sökt tröst hos en gammal väninna, som tillhörde kväkarnas sekt, och denna väninna visade henne vägen till hennes livsgärning. Prostitutionen var i England

såväl som i de flesta andra kulturländer vid denna tid en gammal institution fastän ej stödd av lagen. Den gamla kväkardamen intresserade sig för att bringa hjälp och räddning till olyckliga prostituerade kvinnor och framförallt till sådana bland dem, som också voro mödrar, och kanske just därför att de stått ensamma och övergivna med ett barn hamnat i prostitutionen. Men den gamla damen orkade inte själv söka upp dessa kvinnor, utan den uppgiften lade hon nu på Josephine. Mrs. Butler tog denna gärning som en vink ifrån ovan och offrade allt, hon hade till övers av tid och krafter, på den.

På sjukhusen såväl som i lastens nästen uppsökte hon de kvinnor, som kunde behöva hennes hjälp. Hon mötte dem inte som ett helgon utan som en kärleksfull syster och förstod att på ett taktfullt och finkänsligt sätt vinna deras förtroende. Hon hade själv gått igenom lidandets skärself, och just detta hade gjort henne mogen för hennes livsgärning och mera skickad därtill än de flesta. Få kvinnor ha gått så segrande fram i en dylik gärning som Josephine Butler. Men säkerligen var det merendels hennes varma moderskärlek, som tillförsäkrade henne segern. Hon förstod att vinna den mest förhärdade och sjunkna varelses tillit och förtroende. Det var därför, att hon förstod den förtvivlan och det trots, som förde dessa kvinnor längre och längre nedåt. Sitt eget hem öppnade hon som en tillflyktsort för dem av hennes skyddslingar, som ville riva sig loss från prostitutionen och börja ett nytt liv.

Josephine Butler ansåg prostitutionen som ett brott mot de mänskliga rättigheterna, som den amerikanska frihetsrörelsen och den franska revolutionen hade kämpat för. Hon var också en av de första kvinnor, som påpekade, att varje förnärmelse från en mans sida, som drabbar en kvinna, om hon så är det uslaste skarn, drabbar hela kvinnokönet i gemen. Hon såg i kvinnan liksom i mannen en fri, självständig och oavhängig personlighet, som helt enkelt inte fick förnedra sig till ett djurs eller en slavs ståndpunkt. Na-

turligtvis blev Josephine Butler och hennes gärning förföljd av de många i samhället, som i hennes synpunkter på kvinnokönets värdighet närmast sågo en förnärmelse. Detta tvang henne att offentligt i tal och skrift försvara sin verksamhet och dem denna verksamhet gällde. I sin gärning hade Mrs. Butler ett starkt stöd av sin make. Och deras gemensamma verksamhet utsträckte sig även till att rädda och hjälpa stackars främmande sjömän, som hade hamnat i lastens nästen och led av de värsta sjukdomar. Och i sina bemödanden att hjälpa övergivna, ensamma mödrar utövade Mrs. Butler mången gång en barnavårdsmans kall, innan denna institution en gång blivit så mycket som en tanke. Det var i den stora sjö- och industristaden Liverpool, som Josephine Butler fann sin livsgärning och gjorde sin personliga, praktiska insats i denna frigörelsekamp för olyckliga människor. Men hennes verksamhet kom plötsligt att sträcka sig över hela England och ge upphov till en liknande verksamhet över hela den civiliserade världen.

Den form av legaliserad prostitution, som infördes i de flesta civiliserade länder under förra seklet, var en slags form av kvinnligt slaveri. De prostituerade kvinnorna stodo under polisens förmyndarskap och tillhörde en föraktad och ur samhället utstött slavkast. T. o. m. medeltidens prostitution förefaller human och mänsklig i jämförelse med det sista århundradets. Den legaliserade prostitutionen infördes dock inte i Storbritannien med kolonier utan starkt motstånd från många rättänkande människors sida. I Bombay nekade de styrande helt och hållet att införa den lagligen skyddade prostitutionen.

I kampen mot prostitutionslagen behövdes emellertid en kraftig kvinnoopinion, och Josephine Butler kallades att leda agitationen bland kvinnorna. Hon fann i denna sin nya verksamhet ett stöd och en rådgiverska i sjukvårdens föregångskvinna, Florence Nightingale, som hade rent praktisk insikt i det som gällde den sanitära sidan av saken. Efter åtskilligt arbete i det tysta tillsammans med en liten hjälptrupp framträdde Josephine Butler offentligt i alla engelska kvinnors namn med en protest mot lagen. Denna protest, som spreds genom telegrafen, pressen och genom cirkulär, väckte en utomordentlig uppmärksamhet och gav upphov till en hel rörelse inom det britiska imperiet.

De makthavande sökte kväva rörelsen i dess linda, och aristokratiens damer låtsades, som om de inte alls kände till den. Men bland alla övriga samhällsklassers kvinnor vann rörelsen den starkaste genklang och växte sig stark. Det blev ett kvinnornas korståg mot en samhällsförnedrande och omoralisk lag. Men det var ingen lätt uppgift mrs. Butler påtog sig, då hon blev anförare för detta korståg. Hennes starka rättfärdighetskänsla gav henne i alla fall kraft och energi.

Mrs. Butler började sin verksamhet med att skriva brev till rikets inflytelserika män, journalister och parlamentsmedlemmar, för att väcka deras sociala samvete inför detta problem. De flesta av dessa brev hamnade i papperskorgar utan att vidare beaktas. Då framträdde hon med offentliga skrifter och upprop till det engelska folket, där hon på det kraftigaste protesterade mot polisundersökningens tortyr såsom i högsta grad kränkande för kvinnan. Som offentlig talarinna sökte mrs. Butler framgångsrikt stöd i sin verksamhet hos arbetarklassen. Hon var en medryckande talarinna, och ofta bildades efter hennes föredrag föreningar för att stödja rörelsen. Den legaliserade prostitutionen, som infördes genom en rad av lagakter åren 1866—69 upphävdes först efter 17 års energisk kamp, en kamp ledd av denna modiga kvinna. År 1886 böjde sig parlamentet för den rättfärdiga opinionen och upphävde polisundersökningens tvång för en viss kategori kvinnor.

Men mrs. Butlers verksamhet kom att få internationell betydelse. Hon blev kallad till ledarinna för rörelsen mot prostitutionen även på den europeiska kontinenten. De rättsliga orättvisor och missgrepp, som prostitutionens offer i Paris utsattes för, upprörde henne på det högsta. I Italien fick hon till medarbetare en ung man, som liksom hon själv av en stor personlig sorg drivits till denna sociala verksamhet. I Schweiz organiserade hon en internationell förening för den allmänna moralens höjande. I många år var sedan Josephine Butler själen i det internationella korståget mot prostitutionen. Hon avled först 1906. Hennes skrifter vittna starkast om hennes stora, heliga rättfärdighetskänsla, som var den inspirerande glöden i hennes mäktiga livsgärning.

Indirekt har också mrs. Butlers arbete påverkat opinionen mot prostitutionen i vårt land.

En arbeterskas ungdom.

Berättad av henne själv.

Bemyndigad översättning av Wera von Kræmer.

Hade inte tjänstemannen observerat mig på mina promenader och en gång pratat med mig, emedan min ungdom frapperade honom, så hade jag haft mycket mer att bära på i framtiden. Nu var jag hemma och skulle lära mig sy llnnesöm.

*

Jag måste gå igenom en månads lärokurs och i förhoppning att därigenom skapa mig bättre villkor för framtiden, bekostade min mor gärna de erforderliga lärpengarna. Föreståndarinnan exploaterade flickorna skamlöst. Jag skulle lära mig sy llnnesöm på fyra veckor, men vad gjorde jag i stället? För att utrusta mig tillbörligt hade min mor gjort uppoffringar, som för hennes villkor voro oerhörda. Och jag, jag användes till barnjungfru, jag hade inte längre någon känsl i armarna, så mycket måste jag gå och bära på föreståndarinnans barn. I timmar måste jag promenera med barnet för att de andra skulle besparas barnskrik. Jag fick gå och handla, skura kökskärl och göra en hel del, som inte hade det ringaste med llnnesöm att skaffa. Först vid början av fjärde veckan började jag sy knapphål, fälla, rynka volanger och äntligen sätta mig vid symaskinen för att försöka sy de första stygnen på en pappersbit. Detta var det underlag varpå jag nu skulle skaffa mig bärgning och löna min mor för vad hon gjort för mig.

Den goda frun hade emellertid inte för avsikt att låta mig få stanna så länge att jag kunde bibringas vad jag hittills inte lärt. Tvärtom var han angelägen att få tag i en ny barnflicka och få pengar för henne dessutom. Under förevändning att hon inte hade arbete åt mig och således ej kunde sysselsätta mig, blev jag bortskickad. Min mor ville inte låta sig nöja därmed, hon fordrade att få tillbaka pengarna eller att jag skulle få lära mig kursen fullt ut. Men var timme hon spillde bort på dessa fäfänga underhandlingar blev ju detsamma som förlorad arbetstid och därmed också förtjänst. Således måste jag gå ut och skaffa mig plats som "llnnesömmerska". Arbete fick jag visserligen, men redan vid första försöket såg man att jag ingenting kunde och därmed var den saken slut. Jag var hänvisad att ta vilket arbete jag kunde få.

Då ingenting långvarigt kunde hittas, talade min mor vid den ovannämnda släktingen och jag började åter hos henne. Det var emellertid ett särskilt dåligt år, då modet utvecklade sig i en helt annan

riktning. Den döda säsongen, som annars inte började förrän vid jul, om ens då, tog nu vid redan i november. Först arbetade man färre timmar om dagen, fyra veckor före jul stoppade allt arbete. Nu var jag hemma igen, en flicka på nära 15 år! Dag efter dag vandrade jag sökande omkring. Det drabbade oss särskilt hårt, ty vi hade ännu en familjemedlem utan arbete. Under det min yngre bror fullgjorde sin värneplikt, hade min äldre bror kommit tillbaka från kasernen. Han var så gott som utan det nödvändigaste, ägde inte ett öre, men hade god aptit... Och det var svårt att finna arbete, fastän han var villig att ta vad som helst. Tillfälligt sysselsättning hade han ibland, men ingenting varaktigt. Och han skulle varit vårt stöd! Och hur hade vi inte glatt oss åt hans hemkomst! Där gick han nu, stora starka karlen, sedan han tjänat kejsare och fosterland, och låg sin mor och syster till last, sin gamla mor och en syster, som var till hälften barn ännu! På den tiden reflekterade jag visserligen inte på saken, jag var tvärtom stolt över att mina bröder kunde tjäna kejsaren och skulle försvara fosterlandet i händelse av krig.

Under denna svåra tid gjorde vi allt vad min mor räddes till. Jag fick skriva böneskrifter till kejsaren, till ärkehertigar, som hade namn om sig att vara välgörande och även till andra rika "välgörare". Som min mor, vilket jag förut nämnt, varken kunde läsa eller skriva, fick jag skriva böneskrifterna och jag gjorde det på mitt vis. Jag framställde helt enkelt fakta. Jag började på samma sätt: "Som min mor inte kan skriva och vi ha det så svårt..." Av "kejsaren" fingo vi fem gulden, av en ärkehertig och en rik välgörare, vilkens sekreterare kom och såg hur vid hade det, lika mycket. Det mesta därav gick åt för att skaffa min bror det nödvändigaste i klädväg. Men vad skulle vi leva av? Fyra gulden förtjänade min mor, på det skulle tre personer leva.

Till varje pris måste jag ha arbete. Vad jag nu gick igenom skall jag aldrig glömma och varje år har jag dragit mig till minnes julaftonen den gången.

*

Det var en sträng vinter och i vårt rum virvlade snö och blåst obehindrat in. När vi skulle öppna dörren om morgnarna, måste vi först hacka bort isen, ty ingången var direkt från gården och vi hade endast

en enkel dörr med glasruta. Min mor gick kl. halv sex hemifrån för att vara vid arbetet kl. sex. Jag gick ut en timme senare på mitt sökande. Åter måste frasen: "Förlåt, finns här arbete att få?" upprepas otaliga gånger. Nästan hela dagen i ett sträck var jag ute på gatorna, elda hada vi inte råd till och sålunda hade jag ingenting annat att göra än tillbringa tiden på gator och kyrkogårdar och i kyrkorna. En bit bröd och några öre att köpa mig middagsmat för fick jag med mig hemifrån. Oupphörligt måste jag tränga tillbaka gråten, när min anhållan om arbete blev avvissad och jag måste ut i kylan igen. Gärna hade jag gjort vad som helst bara jag sluppit frysa! Kläderna blevo våta i snön och lemmarna stelfrusna av mitt travande gata upp och gata ned. Därtill kom att min mor blev allt missmodigare. Min bror hade fått arbete med snöskottning, visserligen för låg betalning, så att han endast kunde föda sig själv. Men jag hade intet arbete.

Inte ens på karamellfabriken, som jag hört skulle behöva mera folk till julen, fick jag någon sysselsättning. Nu vet jag, att nästan hela jularbetet göres några veckor före helgen, att arbeterskorna i veckor före jul måste arbeta dag och natt för att hänsynslöst avskedas strax före helgen. Men då hade jag ingen aning om hur produktionsprocessen var inrättad. Front troende bad jag i kyrkan om arbete. Jag vände mig till särskilt berömda helgon, gick från altare till altare, böjde knä på de kalla stenarna och bad till "jungfru Maria", till "Gudsmodern", till "den heliga drottningen" och en mängd andra helgon, som man tillskrev särskild makt och barmhärtighet.

Men jag uppgav inte hoppet och beslöt en dag att oftra min middagslant åt "den helige fadern". Samma dag hittade jag en portmonnä med tolv gulden. Jag kunde knappast styra mig av glädje och tackade alla helgonen för gåvan. Att kanske en annan stackare blivit bragt till förtvivlan genom förlusten föll mig aldrig in. Tolv gulden var för mig ett så stort belopp att jag aldrig kom på den tanken att en fattig människa kunde ha tappat dem, och om någon skyldighet att anmäla hittegodset hos polisen visste jag ingenting. Jag såg blott i fyndet mina helgons nådebringande händer. När jag kom hem flög jag min mor om halsen och kunde inte tala av glädje! Tolv gulden, tolv gulden! var allt vad jag fick fram.

Nu hade en kortvarig glädje inträtt i vår kammare och för att lyckan skulle bli fullständig fick jag nästa dag order att infinna mig i en sand- och smärgelpappersfabrik, där jag ett par dagar förut frågat efter arbete och man haft mig i minne.

(Forts.)

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Från Landskrona.

Landskrona soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte d. 8 febr. Styrelsen omvaldes. Klubben har haft 12 ord. möten och 10 arbetsmöten under året. Två offentliga möten hava anordnats. Föredragen vid dessa hava varit: "Den nya lösdrivarlagens tillämpning" samt "Kvinnornas ställning till arbetarörelsen". Diskussionsfrågor hava varit: "Advokat Eva Andéns förslag till ny äktenskapslag" samt "Hur öka medlemsantalet i klubbarna?" Inledning av klubbmedlemmarna. En ny cirkel har bildats med ämne: Högläsning och handarbete. Cirkeln i föreningskunskap har även arbetat under året. Klubben har deltagit i konferensen i Malmö med ett ombud. Har även deltagit i kamratmötena i Skromberga, Eslöv och Furulund. Tre medlemmar hava besökt sommarkursen vid Vilans folkhögskola. För att stärka kassan anordnades en auktion i okt. på handarbeten, vilka förfärdigats och skänkts av medlemmarna, samt å paket, tårta, frukt och spettekaka.

För att även i år kunna sända någon stipendiat till någon sommarkurs har klubben en fond till vilken medlemmarna lämna frivilliga bidrag.

Av Morgonbris ha sålts 1,180 ex.

Med kamrathälsning till kvinnoklubbarna landet runt. Korresp.

(Forts. fr. sid. 11.)

målsenligheten, för nekande av rösträtt och valbarhet åt det ena eller andra könet. Han citerade delar ur det första talet som hölls för kvinnorösträtten för 60 år sedan av John Stuart Mill, och tillade, att detta tal möjligen kunde ha varit kortare men aldrig bättre. Han framhöll vidare, att likaberättigandet blivit ett nästan "mystiskt" ord. Det torde underförstås så, att varje person bör uppfostra sig till individ, att ej bli verktyg eller slav för andras syften. Kampen för denna naturliga rätt hade säkerligen haft en uppfostrande och disciplinerande verkan. Han vädjade slutligen till de unga kvinnorna att sätta målen högt och sträva för att mänskligheten må kunna skapa fred och lyckligare förhållanden.

allt flera

köpa i

Konsum

Principen är där:
sunda varor i
sunda butiker.

Ny socialdemokratisk kvinnoklubb i Halland.

Under medverkan av kamrater från Halmstad bildades söndagen den 18 mars en socialdemokratisk kvinnoklubb i Johansfors, som vid starten fick 22 medlemmar. Till styrelse valdes fru Olga Håkansson, ordf., fröken Agda Andersson, sekr., fru Lotten Bengtsson, kassör, samt fru Anna Forsberg och fröken Frida Bergström. Till revisorer valdes fruarna Emma Kristiansson och Anna Andersson.

Till kommissionär för Morgonbris utsågs fru Alma Karlsson, som fick i uppdrag att hemtaga 25 ex. i månaden.

Kontingenten bestämdes till 35 öre i månaden. Vidare beslöts att ordinarie möte skall hållas första måndagen i varje månad i Folkets hus.

Klubben beslöt att fr. o. m. den 1 april ansluta sig till Förb. Samorganisation samt Johansfors arbetarekommun.

Vi hälsa den nya klubben välkommen i arbetet för socialdemokratin.

TÄNK PÅ DE ANHÖRIGA
FÖRSÄKRA ERT LIV I FOLKET

Från Norberg.

Norbergs soc.-dem. kvinnoklubb höll i januari årsmöte. Mötet var talrikt besökt. Av årsberättelsen framgick, att klubben under året hållit 11 möten samt att antalet medlemmar ökats med 5. Den avgående styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet. Utgifter och inkomster hava under året balanserat på ett belopp av kr. 323:47. Av Morgonbris har under året sålts 495 ex.

Styrelsen utgöres för närvarande av: Alma Vidfeldt, ordf., Jenny Höök, kassör, Hulda Nilsson, sekr., Augusta Pettersson, v. ordf., och Anna Olsson, v. sekr. Revisorer blevo Hulda Gustavsson och Hilda Persson. Kommissionär för Morgonbris blev Augusta Pettersson.

Vid distriktskonferensen i Västerås var klubben representerad med 2 ombud. Internationella kvinnodagen samt kamratmöte firades i Fagersta, vilket blev välbesökt från klubben.

En fest har hållits för stärkande av klubbens kassa. 1 maj firades gemensamt med övriga organisationer. En fest har hållits till förmån för två sjuka familjer.

Klubben har även deltagit i en Folkets hus-dag samt har varit representerad med ett ombud till kvinnoförbundets studiekurs i Stockholm och 2 ombud till instruktionskursen i Tillberga i folkpensionsfrågan.

Klubben har representanter i landstinget, kommunalfullmäktige, folkskolestyrelsen, fattigvårdsstyrelsen, barnavårdsnämnden, i styrelsen för barnhemmet "Anna Holms minne", i lasarettsdirektionen och i arbetarekommunens styrelse samt i A. B. F:s bildningsråd.

Med ungdomsklubben har klubben knutit ett välbehövt samarbete. Norbergsklubben hör både till numerär och ekonomi till de mindre i landet, men intresset och allvaret saknas ej bland medlemmarna.

Med hälsning till kamraterna från Norbergs kvinnoklubb. A. L.

Från Hässleholm.

Hässleholms soc.-dem. kvinnoklubb höll den 1 februari 1928 sitt 9:de årsmöte. Styrelse- och revisionsberättelserna föredrogos och godkändes. Full och tacksam ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Till styrelseledamöter omvaldes: till ordf. fru Bengta Sjö samt nyvaldes till vice sekr. fru Hulda Ekström. Kvarstående i styrelsen Frida Fransén, sekr., Ellen Nilsson, kassör, Anna Svensson, vice ordf. Till revisorer omvaldes fru Edla Lindström och fru Karin Andersson samt nyvaldes fru Agnes Andersson. Därefter vidtogs val av ombud i 7 olika föreningar på platsen. Till kommissionär för Morgonbris utsågs fru Anna Sofia Svensson. Under året har hållits 12 ordinarie möten och lika många styrelsemöten. Föredrag ha hållits under året av herr Palm med ämne Fortsättningsskolorna, herr J. Johansson, ämne Studieverksamheten, av riksdagsman Björklund Landstinget och dess sociala arbetsuppgifter, herr N. Svensson om Kooperationen. Dessutom ha diskuterats frågor av olika slag. Klubben har varit representerad vid distriktets konferens i Malmö den 18 april 1927 med två ombud. En medlem har deltagit i kursen på Vilans folkhögskola, Åkarp, vartill arbetarekommunen anslagit 20 kr. Inom klubben finnes studiecirkel och en syförening som i okt. månad hade anordnat en syföreningsauktion, som inbringade ett litet tillskott

till kassan. Klubben har anslagit 10 kr. på lista till anskaffande av en ambulansbil inom staden, 60 kr. till behövande inom klubben, 25 kr. till de arbetslösa förening, 15 kr. till Sagostundernas julfest. Klubben har i år hållit en vällyckad julfest. På senaste mötet beslutades att sälja den av distriktet hitsända stipendieblomma till förmån för en stipendiefond så att vi även i år kunna få en kamrat till kursen vid Vilans folkhögskola. Frågan angående tandvården för skolorna och obligatorisk läkareundersökning diskuterades och beslutades att tillskriva Stoby kommun att den måtte behandla denna fråga. Styrelsen hoppas att medl. fortfarande hålla samman så att vi vid nästa årsmöte, som är klubbens 10:de, ej sakna en enda av de våra utan var och en drar sitt strå till stacken. Ett fyrfaldigt leve

utbringades för klubben och dess fortsatta framgång.

Hälsningar till klubbkamrater.

Sekreteraren.

Från Järna.

Järna soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte den 8 februari. Styrelse- och revisionsberättelserna föredrogos och lades med godkännande till handlingarna, varpå styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet för det gångna året. Inkomster och utgifter ha under året balanserat på kr. 418:07.

Till styrelse omvaldes fruarna Viktoria Karlsson, Helga Eriksson, Jenny Pettersson och Elsa Gustafsson samt nyvaldes Maria Nilsson. Till revisorer omvaldes fru Greta Eriksson och Saga Karlsson.

Låt inte lura Er

av fagert utländskt snack. Ni vet ju att de svenska varorna dock alltid äro de bästa! Och då de till på köpet äro både

billigare och bättre
än importgodset — vad finns det då för anledning att köpa utländskt.

Tvätta med

Vita Tvättbjörn

*Svensk uppfinning. Svensk tillverkning.
Garanterat av den svenska firman*

Helios.

662

Till kommissionär valdes fru Maria Nilsson samt till referent Elsa Gustafsson.

Medlemsantalet var vid årets slut 17.

Av tidningen Morgonbris ha försålts 290 exemplar.

För att skola klubbens medlemmar har i gemenskap med arbetarekommunen anordnats föreläsningar i kommunalkunskap med herr G. W. Källman från Sundbyberg som föreläsare.

Klubben är representerad i fattigvårdsstyrelsen och kommunalfullmäktige.

Klubben har tecknat 1 andel i Folkets hus-föreningen, Järna.

Klubben har varit representerad med ett ombud vid kvinnodistriktets årsmöte, samt bevisat Södertälje kvinnoklubbs 10-årsfest.

Ref.

Från Spånga.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte torsdagen den 9 februari. Sedan dagordningen godkändes föredrogos års- och revisionsberättelserna. Av den senare framgick att kassaomslutningen var kr. 606: 31 med kr. 361: 55 kontant i kassan. Berättelserna godkändes och ansvarsfrihet beviljades. Till styrelse omvaldes fru Gerda Bergstrand och fru Anna Eriksson samt nyvaldes fruarna Augusta Forström, Alma Höglund och Elin Andersson. Till ombud vid Kvinnoförbundets andra kongress innevarande år valdes fru Elin Levén. Till ombud i Föreningen Spånga folkets hus valdes fru Elin Andersson. Ombud i Föreningen Bromstens folkets hus blev fru Teres Lundberg. För Solhems andelsförening valdes fru Alma Herlin som ombud och för Bromstens handelsförening fru Ella Fredriksson samt till Flysta andelsförening fru Alma Höglund. Till referent omvaldes fru Elin Levén, till studieledare fru Ella Fredriksson, till fanbärare fru Alma Herlin och till kommissionär fru Teres Lundberg. Av Morgonbris hade under året sålts cirka 600 ex.

Sedan dagordningen var genomgånngen samlades man kring ett välförsett kaffebord, varunder den avgående styrelsen avtackades för det värdefulla och gagnande arbete den utfört till klubbens fromma, särskilt till klubbens ordförande riktades några erkännansvärda ord då hon nu lämnade sin post efter att i många år tillhört dess styrelse.

E. L.

Från Sundbyberg.

Sundbybergs soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt 11:te årsmöte den 1 febr. Års- och revisionsberättelserna godkändes och beviljades styrelsen ansvarsfrihet. Inkomster och utgifter ha balanserat på 928 kr. med ett saldo till 1928 på 125 kr.

Till styrelse valdes: Elsa Karlsson, ordf., Edith Andersson, kassör, Wiran Forsgren, sekr., Tora Zetterström, v. ordf., och Nelly Carlsson, v. sekr. Revisorer blev Agda Källman och Lillie Fredriksson. Referent blev Anna Hedberg.

Medlemsantalet utgjordes av 36 godkända medlemmar.

Av tidningen Morgonbris har försålts 630 ex. genom vår energiske kommissionär Lilly Salomonson.

Klubben har representanter inom flera institutioner, såsom stadsfullmäktige 2, fattigvårdsstyrelsen 1, barnavårdsnämnden 1, nykterhetsnämnden 3, ungdomsrådet 2, barnavårdscentralen 2, landstingets centralkommité 1 samt i arbetarekommunens styrelse 1 medlem.

I kvinnokursen på Brunnsvik har en kamrat deltagit som stipendiat.

En studiecirkel har bildats inom klubben, vari 15 medlemmar med det största intresse deltaga.

En del fester ha även anordnats, varvid klubbens amatörer på ett förtjänstfullt sätt deltagit och goda ekonomiska resultat vunnits.

Till förmån för mindre bemedlade barn i Sundbyberg har en julfest anordnats, varvid ett 50-tal barn inbjudits samt förplägats med kaffe och stora påsar "gotter", varjämte de erhöilo paket innehållande varma strumpor och vantar.

Till De arbetslösas förening har ett belopp av 50 kr. överlämnats.

Mötena ha varit väl besökta och sammanhållningen mycket god.

V. F—n.

Från Malmö.

Malmö soc.-dem. kvinnoklubb behandlade på sitt senaste möte den 2 febr. frågan om införande av obligatorisk läkareundersökning vid landets folk- och småskolor. Diskussionen, som inleddes av fru Martha Larsson, hade till utgångspunkt den av Olivia Nordgren i Trälleborg i andra kamraren väckta motionen om utredning, hurvida och efter vilka grunder bidrag av

statsmedel må kunna utgå till kommuner och skoldistrikt för nämnda ändamål.

Klubben beslöt enhälligt göra följande uttalande i frågan:

"Med anslutning till motiveringen till Olivia Nordgrens motion om regelbunden läkareundersökning vid folk- och småskolor uttalar klubben sig för icke blott en skyndsamt utredning, som motionären anhåller om, utan yrkar den även, att det inom arbetarepartiet så kraftigt som möjligt arbetas för det snara genomförandet av obligatorisk, regelbunden läkareundersökning vid folk- och småskolor."

Den vid föregående klubbmöte tillsatte kommittén för utarbetande av förslag till uttalande i frågan om obligatorisk tandvård i skolorna förelade nu klubben ett dylikt förslag, som enhälligt antogs. Det beslöts att motion jämte detta uttalande skall insändas till kongressen.

Med anledning av den av Kvinnoförbundet planerade agitationen med turner beslöt klubben att efter samråd med arbetarekommunen anordna ett större offentligt möte med fru Disa Västberg, Sundsvall, som talare.

M. P.

Från Långshyttan.

Långshyttans soc.-dem. kvinnoklubbs femte årsmöte hölls den 6 februari. Av verksamhetsberättelsen framgick att medlemssiffran är 79. Klubben har under året haft 22 ordinarie möten, 2 extra och 1 diskussionsmöte, till vilket ungdomsklubben var inbjuden, samt en offentlig Luciafest med föredrag. 12 styrelsemöten ha hållits. Klubben har under året diskuterat Pensionslagen, Gift kvinnas rätt till anställning i statstjänst, barnavård samt sociala frågor som berört samhället. Klubben har besökt 3 kamratmöten. Vid distriktskonferensen i Falun 1927 var klubben representerad av 2 ombud. Av Morgonbris ha under året försålts 965 ex. utom 1 ex. som skänkts till sjukstugan varje månad.

Inkomster och utgifter ha under året balanserat på en summa av kr. 1,122: 36. Anslag till årets skolresa 25 kr. samt gåvor till sjuka kamrater och diverse omkostnader kr. 183: 81. Klubben är ansluten till A. B. F:s lokalavdelning härstädes. I föreningen Folkets hus äger klubben 18 andelar samt 1 andel i Tryckeriet Dalarna.

I Husby sockens kommunalfullmäktige har klubben 2 representanter, 1 i fattigvårdsstyrelsen samt 1 i barnavårdsnämnden. 1 stipendiat har bevisat en kvinnokurs i Brunnsvik. Styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet. Mötena ha varit välbesökta och sammanhållningen god. Årsmötet förflöth angenämt med sång, diskussion och val samt den obligatoriska kaffetären. Som vår vice ordf. nu avsåde sig alla styrelsuppdrag avtackades hon på det hjärtligaste för allt arbete. Som vår ordf. under de första 4 åren, har hon arbetet målmedvetet för klubbens framgång. Till sist utbringades ett fyrfaldigt leve för klubben och den soc.-dem. rörelsen. Partihälsning till kvinnoklubbarna landet runt.

Ref.

Från Holmsund.

Holmsunds soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt sjätte årsmöte den 28 jan., till vilket arbetarekommunen var inbjuden.

Av styrelse- och revisionsberättelserna framgick, att klubben under året hållit 13 möten och 11 styrelsesammanträden. Medlemsantalet utgör 42. Olika föredrag ha hållits, bl. a. över Jack Londons populära

Kronan på verket

är K. F:s smörblandade
margarin, som innehåller
minst 20 procent run-
märkt mejerismör, vilket
finnes anmärkt på varje
paket.

Trötthet, Huvudvärk

och därmed följande **illamående** om varen är typiskt för blodbrist. Med järnmedicinen **IDOZAN** övervinnas dessa obehag. **IDOZAN** förordas av läkare. Fås å alla apotek.

IDOZAN A svagt avfärande. **IDOZAN B** ej avfärande.

Kina-IDOZAN särskilt stärkande.

bok "Järnhälen", Kvinnans ställning till fredsfrågan och hennes insats i det politiska livet. Under året har klubben besökt av fru Disa Västberg, vilken först höll ett instruktionsmöte med klubbisterna och följande afton ett offentligt föredrag. Olika frågor ha under mötena diskuterats, bl. a. moderskapsförsäkringen, billig tandvård för skolbarn m. fl. Mötena ha i regel varit välbesökta. Av Morgonbris har under året sålts 240 ex. En stipendiat har klubben haft i Brunnsvik å kvinnokursen. Klubben har 20 andelar i en folkpark och 11 i Tryckeriföreningen Folket.

Styrelsen fick följande sammansättning: Hildur Ohman, ordf. och korresp., Selma Vinberg, v. ordf., Emma Sparrman, sekr., Anna Vincent, v. sekr., och Elin Norén, kassör.

Klubben har en representant i kommunalfullmäktige.

Årsmötet fortsattes med föredrag av folkskollärare Oskar Kniström, sång, kaffe och tesupé, varefter medlemmarna och de inbjudna fingo sig en svängom.

Stämningen var den allra bästa och man skildes med den fasta föresatsen att göra sitt allra bästa för att arbetet måtte gå framåt under det nya året.

Med hjärtlig kamrathälsning.

Hildur Ohman.

Från Uppsala.

Uppsala soc.-dem. kvinnoklubb firade lördagen den 10 dec. 1927 sin tioåriga tillvaro med en mycket lyckad fest i Folkets hus. Sedan inbjudna gäster och en talrik och intresserad publik vid sjutiden samlats, hälsades alla välkomna av ordf. Efter musik och sång föredrogs en kortfattad resumé över de gångna årens arbete. Därefter hölls högtidstalet av en förutvarande medlem i Uppsalaklubben, fru Gillner-Ringenson. Sedan vidtrog kaffeservering vid långbord, vackert smyckade med blommor och levande ljus. Flitig musikunderhållning samt avsjungandet av en för dagen författad bordsvisa bidrogo att höja stämningen. Så följde omväxlande sång, musik och deklamation och tal.

Hr Vahlmark framförde arbetarekommunens lyckönskningar och framhöll huruvida kvinnoklubbarna enligt hans mening ha sin uppgift att fylla, varför han hoppades att ingen ändring företogs i organisationsformerna.

Fru Hedén talade för distriktet och passade också tillfället att i anslutning

till hr Vahlmarks yttrande uppmana kommunmedlemmar och övriga intresserade män att skicka sina fruar till kvinnoklubben.

Ungdomsklubbens lyckönskningar framfördes av hr Lundin, vilken slutade med att utbringa ett kraftigt besvarat leve för kvinnoklubben. Slutligen talade fröken Ellen Vestman — en av initiativtagarna till klubbens bildande — vilken framförde såväl egna som Krylbo-klubbens lyckönskningar.

Festen avslöts med dans.

På fredagen — den egentliga årsdagen — hade ett antal medlemmar samlats vid sin första ordf. fru Hilda Hedéns grav för att nedlägga en krans.

Torsdagen den 19 jan. höll klubben årsmöte. Under året ha hållits 15 möten och 2 utflykter. Vid 8 möten ha föredrag hållits över olika ämnen, t. ex. om de nya barnavårdsdagarna, socialismen som kulturbärare, Sigtuna och Brunnsviks folkhögskolor m. fl. I okt. anordnades en offentlig föreläsningkurs med d:r Alma Sundquist som talare. Ämne: Nativitetsproblemet.

I febr. överlämnades till de arbetslösa förening 100 kr. i form av presentkort i Koop. samköpsföreningen.

925 ex. av Morgonbris ha under året försålts.

Av styrelsen blevo 4 ledamöter med eller mot sin vilja omvalda, en nyvaldes.

I—g.

Från Östersund.

Östersunds soc.-dem. kvinnoklubb höll sitt årsmöte tisdagen den 7 febr. 1928.

Klubben har under det gångna arbetsåret hållit tio ordinarie och ett extra möte. Dessutom har anordnats två välbesökta agitationmöten samt en föreläsningkurs i sexuell hygien och etik av doktor Andrea Andrén-Svedberg. Ett kamratmöte, var till länets övriga klubbar inbjudits, har även ägt rum.

Klubbens medlemsantal har under året ökat med 21.

På klubbens initiativ företogs i våras en vällyckad agitationsturné i länet, varunder 5 nya klubbar bildades. Klubben har varit representerad vid partiets studieveckor, kvinnokurserna samt specialkursen i litteraturkännedom vid Brunnsvik.

Av tidningen Morgonbris har försålts 630 exemplar.

Till styrelse för år 1928 valdes fru Hilda Holmsten-Eriesson, ordf., fröken Katarina Holmberg, v. ordf., fru Elin Larsson, sekr., fru Signe Waldy, v. sekr., samt fru Olga Andersson, kassör.

Kamrater! Må vi aldrig svika vår plikt och alltid gå till vårt arbete besjälade av en fast tro på arbetareklassens seger.

H. H. E.

Från Värmlands kvinnodistrikts konferens.

Värmlands socialdemokratiska kvinnodistrikt hade söndagen den 26 febr. konferens i Storfors. Sedan ordf. i därvarande kvinnoklubb, fru Sofia Lundell, hälsat konferensen välkommen till Storfors, öppnades denna av distriktsstyrelsens ordf., fru Alma Norsell, som först med några varmhjärtade ord berörde fru Anna Bugge-Wicksells bortgång och därefter hälsade ombud och övriga deltagare välkomna.

11 klubbar voro representerade av 14 ombud. Till ordförande för konferensen utsågos fruarna Alma Norsell, Karlstad, och Lydia Nääs, Kristinehamn, till sekr. fru Anna Lindgren och till referent fröken Alma Svensson.

Sedan protokollet från föregående konferens uppläst och godkänts till justering lämnade fru Samuelsson en ingående redogörelse från studiekursen i Stockholm 17—23 okt. 1927.

Ärs- och revisionsberättelserna föredrogs och ansvarsfrihet beviljades den avgående styrelsen.

Av distriktets medlemmar äro en del ledamöter av stads- och kommunalfullmäktige, fattigvårdsstyrelser, skolstyrelser, pensionsnämnder m. fl. delegationer. Av "Morgonbris" hade försålts 4,800 ex. Utgifter och inkomster ha balanserat på en summa av kr. 1,014: 84.

Därefter diskuterades organiserandet av höstens valrörelse och anordnandet av agitationsturnéer. En hel del motioner och diskussionsfrågor hade inkommit från de olika klubbarna och diskuterades livligt. Från Karlstad och Storfors hade med anledning av en artikel i "Morgonbris" under rubriken "Bortglömda pengar" inkommit en motion om att söka få de av bildningsfondens medel, som nu anslås för 6-månaderskurser på Brunnsvik, fördelade till dem, som kunna bevista de kortare kurserna, då det givetvis ställer sig ganska svårt för arbetarkvinnor att offra en tid av 6 månader jämte erforderligt belopp som fordras för beivrandet av 6-månaderskurserna. Denna motion remitterades till den blivande kongressen.

Nästa fråga, vilken också inlämnats av Storforsklubben, hade följande lydelse: "Har ett hembitråde tillfälle att utveckla sig inom den politiska rörelsen?" Konferensen beslöt ställa en vädjan till såväl kvinnoklubbarna som ungdomsklubbarna att söka ta hand om och intressera hembiträden för arbetarerörelsen.

Frågan: "Kan skötseln av hemmet anses bliva lidande, om kvinnorna deltaga i det politiska arbetet?" diskuterades ganska livligt och konferensen enade sig om att de kvinnor, som sökt skola sig själva för att kunna deltaga i det politiska ar-

KOOPERATIVA SYFABRIKEN
Linnéa
FÖRENING U.P.A.
STOCKHOLM

Obs.! Detta märke på varje plagg.

BARNHUSGATAN 20

Köp vad Ni behöver
för hushållet hos

LINNÉA

STOCKHOLM

På avbetalning

Herr- & Damkläder

Korkmattor,
Mjuka mattor,
Gardiner,
Täcken, Filtar,
Turistsängar
m. m.

STRÖMBERG & C:o

BARNHUSGATAN 16,
TUNNELGATAN 23.

betet i allmänhet även äro skickade att sköta sina hem.

Slutligen diskuterades fredsfrågan och en från Skoghall inkommen fråga: "Är tandvård möjlig under den allmänna sjukvården?" Konferensen ansåg, att klubbarna skulle på de olika platserna göra landstingsmännen uppmärksamma på denna fråga för att dessa skulle försöka utreda om något kan göras. Till sist beslöt konferensen göra följande sympatiuttalande: "Värmlands socialdemokratiska kvinnodistrikt, samlat till konferens i Storfors, uttalar sina varmaste sympatier för de arbetarskaror, som nu så hänsynslöst kastats ut i storlockouten."

Utskottets förläggningssort bestämdes till Karlstad och till medlemmar i detta omvaldes fruarna Alma Norsell, Anna Lindgren och Hilma Samuelsson. Övriga styrelseledamöter blevo fruarna Jenny Sätterkvist, Munkfors, och Ellen Steen, Lesjöfors. Till revisorer valdes fröken Sofia Elovsson och fröken Alma Svensson. Konferensen präglades av en alltigenom god stämning och efter vederbörliga avtackningar avslöts densamma kl. 8 e. m. A—a S—n.

Från Borås.

Borås soc.-dem. kvinnoklubb hade årsmöte den 19 januari. Års- och revisionsberättelserna föredrogos och ansvarsfrihet beviljades styrelsen.

Klubbens kassa balanserade på en summa av kr. 366:17.

Föredrag ha hållits, dels av fru Agnes Söderquist över ämnet: "Socialt ansvar", dels av riksdagsman J. Wadje över ämnet: "Kvinnan och politiken". Detta senare i samband med Internationella socialistiska kvinnodagens högtidlighållande.

Diskussioner ha hållits i dels från förbundsstyrelsen inkomna frågor, dels i lokala frågor såsom Borås saluhallsfråga m. fl.

Kvinnan motarbetar sitt eget bästa

när hon avråder mannen att teckna försäkring i **DE FÖRENADE** å sitt eget eller bage makarnas liv. Premiefrielse vid sjukdom och olycksfall m. fl. förmåner.

50-årshyllning.

Den 6 mars ingick fru Emmy Johansson, tillhörande Södertälje soc.-dem. kvinnoklubb, i sitt 50:de år och uppvaktades därför på 50-årsdagen med blommor, telegram och presenter av sina klubbkamrater.

Från klubbens början har Emmy med intresse och redbar vilja deltagit i klubbarbetet bl. a. som sekreterare i flera år. F. n. är hon en av klubbens revisorer och representerar i Arbetarkommunens styrelse. Försynt och kamratlig, ej benägen upptaga tiden med mycket resonemang, kan hon likväl med kraft och skärpa ge sin mening tillkänna när så tarvas.

Emy Johansson är en kamrat i bästa bemärkelse, som klubben önskar att ännu i många år få behålla för klubbarbetets fortsatta framgång. A. E.

Utflykter ha under sommarens lopp anordnats av klubben. En sådan var särdeles lyckad, utflykten till Fristads folkhögskola, då klubbens medlemmar så gott som mangrant deltog.

Morgonbris har försålts i ett antal ex. av 700. Medlemsantalet är 34, en ingående stor siffra i Sverges "Manchester" där kvinnorna äro så talrikt representerade.

Våra medlemmar äro energiska och målmedvetna kvinnor, som, då det gäller att slå ett slag för klubbens bästa, göra var och en vad på dem ankommer.

Till styrelse för året valdes: Emma Lindberg, ordf., Alida Vilén, vice ordf., Selma Johansson, sekr., Hulda Friman, vice sekr., Anna Karlkvist, kassör, Anna Englund och Anna Persson.

Revisorer: Jenny Arontson och Gertrud Persson.

Till kommissionär för Morgonbris omvaldes Hulda Fast.

På samma gång som vi genom Morgonbris sända en hälsning till alla kamrater landet runt, uppmana vi arbetarkvinnorna i Borås att ansluta sig till vår klubb och vår rörelse. E. L.

Från Nacka.

Nacka soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte den 8 febr. Års- och revisionsberättelserna upplästes och godkändes. Av dessa framgick att klubben haft god framgång under året. Medlemsantalet har fördubblats och även den ekonomiska ställningen är god.

Till styrelse för år 1928 valdes: ordf. fru Annie Wallentheim, kassör fröken Emelie Nyström. Övriga styrelsemedlemmar blevo fruarna Vahlberg, Andersson och Lundin. Till revisorer valdes fruarna Svanström och Karlsson.

Mötet var i allo lyckat och välbesökt. Tre nya medlemmar ingingo i klubben. Under mötet bjödos medlemmarna på kaffe. Som avslutning sjöngs "Internationalen".

Nästa möte hålles i Järla skola.

S—e.

Från Södertälje.

Södertälje soc.-dem. kvinnoklubb höll årsmöte den 16 jan. 1928. Under året har hållits 12 klubbmöten samt lika många styrelsemöten. Klubben har även firat sin 10-åriga tillvaro med föredrag av fru Agda Östlund. Av Morgonbris ha för-

Aktiebolaget Arbetarnes Tryckeri

FOLKETS HUS, STOCKHOLM

TEL.: 2276, Norr 4043

*

Rekommenderar sig till utförande av alla slags trycksaker

*

Moderna stilar

Snabbt utförande

Moderata priser

sålts 375 ex. samt anskaffats 30 prenumeranter. Vid sommarens kvinnokurs i Brunnsvik har klubben bekostat en stipendiat och på arbetarekommunens bekostnad har en av klubbens medlemmar bevistat studieveckan i oktober i Sthlm. Klubbstyrelsen består av: Ordf. och korresp. Anna Ericson, sekr. Kerstin Köhler, kassör Beda Norélius samt Ida Ekström och Anna Ström. Revisorer äro Emmy Johansson och Augusta Svensson samt kommissionär för Morgonbris Augusta Svensson. Ref.

Liten familj

blir inte stor om man i god tid gör sina inköp hos oss. Upplysningsbroschyrer och prislister mot 45 öres porto. Privat avsändare om så begäres.

Nils Adamsson,

Jakobsgatan 22, Stockholm 1.

Ⓣ

Dre Ess

Smalar Som Smör

Samhällshygien.

Regeringsgatan 31, 3 tr. Tel. N. 8043.
Affärstid 12—17

Menstruationsbindor 1:25 pr dussin
Snöcrème, bästa medel för huden 1:— kr.
pr burk. Medicinisk barntvål, ypperlig
0:50 pr st. Spädbarnsutstyrslar, förlösningsspaket m. m. Begär prislister.

Order exp. omg.

Rådfrågningsbyråer.

Västgöta—Dals soc.-dem. kvinno-distrikts rådfrågningsbyrå för mödrar. Doktor Gärda Lidfors av Geijerstam, Götabergsgatan 26, Göteborg. Tel. 22 50. Mottagning vardagar kl. 11 f. m.—1 e. m.

Tidevarvets Rådfrågningsbyrå för föräldrar meddelar råd och upplysningar angående födelsekontroll, havandeskapets hygien och sexuella spörsmål. Den vill alltså vara en

Hygienisk rådgivare i vad som rör människans släktliv ur såväl individens som samhällets synpunkt.

Doktor Ada Nilsson, föreståndare.

Byrån är öppen dagligen kl. 12—17. Läkare träffas månd. 12—13, torsd. 18—19. Förfrågningar per brev besvaras även. Regeringsgatan 31, 3 tr., Stockholm. Tel. N. 80 43.

Morgonbris.

Tidning för den socialdemokratiska kvinnorörelsen.

Utgives av styrelsen för Sverges Socialdemokratiska Kvinnoförbund.

Redaktör: Signe Wessman. A. T. Norr 244 36. Upplandsgatan 85, Stockholm.

Expedition: Anna Svensson, Grindsgatan 10, III, Stockholm Sö. St.-Tel. Söder 78 98.

Prenumerationspris: Helt år kr. 3:—, halvt år kr. 1:50; lösnummer 25 öre.

Annonspris: Sista sidan 25 öre, textsidan 40 öre pr mm.

Sverges Soc.-dem. Kvinnoförbund: Ordf. och korresp. sekreterare: Fru Signe Wessman, Upplandsgatan 85, Stockholm. A. T. Norr 244 36.

Stockholms stads o. läns soc.-dem. kvinnodistrikt. Adr.: Ordf. fröken Anna Svensson, Grindsgatan 10, Stockholm Sö. Kassör fru Gerda Bergstrand, Bromsten.

Sthlms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie möte 1:a måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. Obs.! Lokal i O-salen, Folkets Hus. Styrelsen.

Enskede soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte 1:sta måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, Källvägen. Ordf. Nelly Thüring, Barbro Stigsdottersvägen 112. Tel. Enskede 15 91. Styrelsen.

Pensionera Eder själv genom insättningar å
Pensionsräkning i

Södermanlands Enskilda Bank

ARBETAR-BODENS DAMEKIPERING

Holländaregatan 7

säljer till lägsta pris Dam- & Barnkoffor.

Dam- & Barnunderkläder.

Extra starka barnstrumpor.

Nyköpings soc.-dem. kvinnoklubb har möte 3:dje tisdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus.

Styrelsen.

Stockholms södra kvinnoklubb (soc.-dem.) håller ordinarie sammanträde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i lokalen Kocksgatan 24, sal C, i. p. g. n. b. Obs.! Ändrad lokal. Ordf. fru Beda Jansson, Blekingeg. 65, 3 tr., Stockholm. Styrelsen.

Vasastadens soc.-dem. kvinnoklubb har ord. möte 1:sta fredagen i varje månad Torsgatan 42, kl. 7.30 e. m. Uppbörd och inskrivning varje möte. Obs.: Ändrad lokal. Styrelsen.

Kungsholms soc.-dem. kvinnoklubb sammanträder 1:a onsdagen i varje månad kl. 7.30 e. m.

Ordf. fru Jenny Larsson, Kungsholmsgatan 104, 1 tr. Tel. Norr 238 37.

Föreningen för Hembiträden i Stockholm håller möte varje torsdag kl. 8.30 e. m. i Studiehjernet, Drottninggatan 88, 1 tr. Styrelsen.

Billesholms soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte i Folkets Hus i Södra Vram 2:dra tisdagen i varje månad kl. 7 e. m. Ordf. fru Anna Persson, Box 54, Billesholms gruva. Sekr. fru Ida Lundström, Ljungsgård, Billesholms gruva. Styrelsen.

Djursholms Soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 2:dra torsdagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Föreningshuset. Ordf. Fru Ellen Bomblér, Tel. 1314.

Eskilstuna soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus lilla sal. Styrelsen.

Västerås soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra och 4:de måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. Studiecirkeln torsdagar kl. 8 e. m.

Södra Förstäderas soc.-dem. kvinnoklubb håller möte tredje tisdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i bibliotekslokalen, Aspudden. Ordf. Sigrid Lundin, Liljeholmen, tel. Gröndal 116. Sekr. Fru Karin Käll, Hägersteng., Aspudden. Tel. 5 28.

Göteborgs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta tisdagen i månaden kl. 8 e. m. i Arb.-föreningens H-sal; 3:dje tisdagen i månaden Bondegatan 14 kl. 8 e. m. Styrelsen.

Malmö Soc.-dem. kvinnoklubb håller ord. möte första torsdagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, sal 7. Ordf. fru Anna Ekberg-Akesson, Smedstorp 28. Tel. 88 13. Korresp. sek. fru Matilda Pettersson, Östra Förstadsgat. 10 B. Tel. 106 40.

Hässelby soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra och 4:de onsdagen i månaden kl. 8 e. m. i Folkets Hus B-sal. Styrelsen.

Nynäshamns soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra månd. i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus A sal. Ordf. fru Elsa Eriksson, Centralgatan 68.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möte 1:sta torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus. Styrelsen.

Solna soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Huvudsta Folkets Hus och 3:dje tisdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Hagalunds Folkets Hus. Styrelsen.

Sundbybergs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus C-sal. Styrelsen.

Södertälje soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 3:dje måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, Ordf. Fru Anna Ericsson, Folkets Hus. Tel. 2 37. Styrelsen.

Tillberga soc.-d. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta och 3:dje måndagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Folkets Hus.

Tumba soc.-dem. kvinnoklubb håller ordinarie möten 1:sta onsdagen i månaden kl. 6.30 e. m. i Folkets Hus, Tumba. Styrelsen.

Turebergs soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 2:dra måndagen i varje månad kl. 8 e. m. i gamla skolan. Ordf. fru Anna Ahlzen, Tureberg. Styrelsen.

Örgryte soc.-dem. kvinnoklubb håller möte 1:sta onsdagen i månaden kl. 7.30 e. m. i Godtemplarlokalen, Gårda. Styrelsen.